



304483

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జెన్నపట్టణము 1915 సం॥ మే నెల 26 వ తేది బుధవారము

No 48

సంపుటము. ౨

రాక్షసనామ సంవత్సర నిజవైశాఖ మాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨.

సంచిక ౪౮

## యుద్ధచరిత్రము.

సంవత్సరాది సంచిక! సంవత్సరాది సంచిక!!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాది సంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆ సంచికయందు విద్యాసంతులన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్భాగ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి. శతచరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింజాత్మ్యధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహమ్మదు, ఈశ్వరమిమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమునలే ప్రచురింపబడుచుండుటయే కాక నిపుడు లోకమునంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసాగ్రామచరిత్రము సయిత మిక్రింది విషయము లతో ముద్రింపబడుచున్నది:—

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు; 3 యుద్ధ వ్యూహములు, వానిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వానిపటములు; 5 దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వానిపటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యముల భిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధ ప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 40) పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందఱువారముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతీయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగుల పటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేరి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	నెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	”	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	”	1	0	0
ఇతరులకు	”	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలు చేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచిక చుబడయగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బావుకొనుట యుద్ధము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగవచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నవి.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

## యుద్ధము!!!

పటములు.

యుద్ధపుటములు 12 పుటలుగల ఒక సాగవైపు పుస్తకము. (ప్రతిపుట 20 x 15 అంగుళముల ప్రమాణ గలిగిన దట్టమైన కాగితముమీద ముద్రింపబడియున్నది)

ఈ పటములలో యుద్ధపుటములు, ఆకాశమండలియుద్ధములు, నావికాయుద్ధములు, వాయువిమానతంత్రములున్నవి. ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, రషీయా, జర్మనీ, ఆస్ట్రీయాదేశములలోని వేడుకలున్న, జార్జిగారున్న, జెల్లియముదేశపు రాజుగారున్న, ఫ్రాన్సుదేశపు ప్రెసిడెంటుగారున్న, జర్మనీదేశపు కెయిసరుగారున్న పుస్తకములు చేరియున్నవి.

పటములుగల ప్రతిపుస్తకముతోకూడ, ప్రతిపటమునుగూర్చిన వివరము ఆరగము, తెలుగు, కన్నడ భాషలలో వ్రాయబడియున్నది.

ఈ పుస్తకము మిక్కిలి చక్కగా ముద్రించబడియున్నది. మరియు అందరికి ఇంపునుపట్టింది, యేర్పూరునకైన అంకరమును కలిగించును.

తగినన్ని పుస్తకములే అచ్చుకేయబడియున్నవి. అవిఖర్చుకాకమునుపే మీ దరఖాస్తులను పంపుడి.

ఒక్కొక్కదానివెల రూ. 1 0 0. వి. పి. పోస్టువ్యాసా రూ. 1 4 0.

మెథాడిస్టు పబ్లిషింగ్ హౌస్, 19 మవుంట్ రోడ్డు, మదరాసు.

డబ్బు ఆదాయము చేసుకొనుటకు

మీకు కావలసిన సామానులు మదరాసు ఎస్. సి. జనరల్ షేరుస్కోర్డులో బీరవాలు కుర్చీలు మున్నగువనులు జేయుచున్న డి. పి. రావు అంకుకంపెనీ వారివద్ద కొనండి.

మీకు అన్ని విధముల తృప్తిని గలిగించుట సత్యము. నెలస్వల్పము, సులభము, మిక్కిలి సుందరము, చక్కనిపని.

మీరు యితరచోట్ల పనియిచ్చుటకు ముందుగ మమ్ముల పరీక్షింపుడు. సచ్చిత్రముగు కేటలాగు ఉచితముగ బంపబడును.

## గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు కడుపుటకు, నాటిని బాగుచేయు గలుగు తోపిడుగు నిచ్చుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు కడుచుకో యేమేభాగములు యేమేపనుచేయుకో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యీ మంశముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించి పంపబడును. యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. జూన్ 16 తారీఖున క్లాసు ప్రారంభ మగును. మే నెల 31 వ తేది లోగా దరఖాస్తులు పంపుతూ 10, రూపాయలు అడ్వాన్సు పంపువారికి మాక్రము ఒకచోటు దొరకగలదు. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

## ప్రపంచచరిత్ర.

ఇదిరెండు రెండు సంచికలు కలుగజేసి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభమగు భాషలో తగినపటములతో కళలవలె వ్రాసి మగును. చందాపద్ధతి సావత్సరమునకు రూపాయ 600 పుటలు) 6 సంచికలు. చందా రు. 2-0-0. (పోస్టేజిలో సహా) ప్రవేశ గునుము లేదు. సావత్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.

గలయువాడు:—గా. మారిస్కోత్తెనుగావు, ఎ. పి.

చింతాడిపేట, మదగాను అని (చా గుమ్మ)

అరలు పచ్చకర్పూరము:—ఇది ఇప్పుడు వాడికీలు కర్పూర తైలము కలిపి చేయబడి చమురు తు 1 కి రెండణాల కమ్మబడుచున్నది. మందుల యందు నాడుటకు దగియుండును. నిజమయిన పైగానిని గొనుట మంచిది. తు 1-4 రూ. 2-0-0

అమృతాంజనము డిప్, తంబు శెట్టిపేటి, చెన్నపురి.

# 24-వ కృష్ణామండలం

## రణసభ.

25-వ తేదీని రాచపట్టణమునంద నావేశముయొందు.

సభాధ్యక్షుల యుగన్యాసము.

కై కలూరుతాలూకా రాచపట్టణమునందు సమావేశమైన 24-వ కృష్ణామండల సంఘసంస్కరణసభ కార్యదర్శులగు కాకినాడ నాగేశ్వరరావుగారి యుగన్యాసములోని సారాంశ ముద్ఘోషించి ప్రకటించుచున్నాము:-

కృష్ణామండలము.

సోదరలారా! మన కృష్ణామండలచరిత్రము ముద్ర సింహాంధ్రదేశ చక్రవర్తిహామయితో నన్నిహిత సంబంధమును గలిగియున్నది. ఆ ప్రతిమాన కార్యసంపన్నులై మనభార్యయు కలకును సాంధ్రసామ్రాజ్యమును విస్తరింపజేసిన యాంధ్ర మహారాజులకు మన కృష్ణామండలమునందలి శ్రీకాకుళము రాజధాని. ముద్రసిద్ధిద్యోరలయ మని భాస్కరబిదిన దక్షిణాంధ్ర పూర్వపు కృష్ణామండలములోనిది. క్రీ.పూ.ద్వాది మతబోధకు నివాసములైన గుడివాడ ఘంటశాల జ్యోతిర్లింగము మొదలగు స్థలములు కృష్ణామండలమునందలివి. ఆంధ్రదేశ చరిత్రమునందు ప్రత్యేకస్థానము వేగింపురుము మన సభామంటపమున కందియారు మన పూర్వులు విగాజలునుండినది. ఆమహాపట్టణ మొకకాల మునం చాంధ్రదేశమునకు కేంద్రదేశమునకు మేననొసంగి యాంధ్ర నగరమని ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఆ కాలమునం దీ పాంతము గను ప్రతిభావంతమై నాకొండ, రమణీయం, శ్రీమంతంలై యొప్పియించెను. మన సభామంటపమున గలిగిన రాచ పట్టణ మా కాలమునందు కౌన్యప్రతాప సంపన్నులును, మైత్ర ధర్మోద్ధిష్ఠితులును, దేశాధిపతీ పరాయణులునునైన యాంధ్ర విజయవతి నివాసంలై విజయంలైన పట్టణంలై యుండియుండు ను. కాలమహిమ దురదగమము. వృద్ధిక్షయములు ప్రకృతి సిద్ధములు. పట్టణములు కలెందును. జాతులంతరించును. వృత్తు లు మారును. ధర్మము లు ప్రవరుగును. కాలాంతరమున సకల మును పునరుద్ధితిమై దేశాభ్యుదయమునకు తోడ్పడుచుండును. దేశమాత తండ్రియ సంతతినిగోపించుటకై స్వయము సుమ స్మించుచు సుమ సోచితముగ సుఖముఖముల ననుభవించుచుం దును. ఆంధ్రమాత ప్రేమసంతాన సంరక్షణార్థమై యనభవించిన కర్మసంపదలకు మితిమీరలు గలవా? సోభాకరంలైన కేంద్రపురపుకు భూగర్భమై మండిదిబ్బల రూపమును దాల్చినది. ఆతిష్టల గర్భమునం చాంధ్రదేశ చాత్రము పుంజీ కృతమై యుండియుండును. రక్షత తాలూకారి యాచార్యులు కలన భూగర్భమైన పాటిలిపురము మనభార్య చరిత్రమును విద్యోతిరి కేంద్రపుర సాంధ్రదేశ చరిత్రమును దేశాభిమాన పరాయణులు పాటుకడిన వినిరింపనోవును.

సంస్కరణ విధానము.

దేశాభ్యుదయమునకు రాజ్యాంగసంస్కరణ మనసర మని కొండలును సంఘసంస్కరణ మనసరమని కొండలును వాదించుచున్నాడు. ఆవాదమునిర్ధక్కు. మానవులవృద్ధికి సాం ఘిక చింతనకునక రాజకీయ చింతనము మాఖ్యసాధనము. సాంఘిక చింతనము రాజకీయ చింతనమునకు కారణమగుచున్నది. రాజకీయ చింతనములన సాంఘిక చింతనము సోభ్యప్రద మగుచున్నది. దేశా భ్యుదయమునకు స్వల్పోపాధిమైన సాంఘికబల మనుకూలము గాని ప్రశ్నకాంక్షల మనుకూలము గాదు సంఘబలహిత మైన రాజ్యాంగ సంస్కరణమును ప్రయోజనకరము గాదు. కాని రాజ్యాంగ విషయములందు గల యాభిరుచి మనకు సంఘ విషయములందు లేదు. రాజ్యాంగవిషయములందు యు ము చేయ నలసిన పని యున్నది. పాలకు లభ్యదేశీయులు. సంస్కరణ భాగము పాలకులవీరగమన్నది. సంఘ సంస్కరణమునందు మనము చేయవలసిన పని నాధికము. ఒండుపురు ప్రతిసంధికము మోచుచు, దృఢిత్తియు లేదు. ప్రత్యేకలాభ మగోచరము. మనకువాదమునందుగల పట్టుదలకార్యములందులేదు

ఆ సోకాంగసహితమైన సంఘము సకలంగానులందును బలము గలిగియుండవలయును గాని వికలాంగములు గలిగి యుండరాదు మనసంఘమునందలిదుష్టాంగములను ప్రబలాంగ ములగు సంస్కరించి దేశాభ్యుదయమునకు సజ్జబలమును వినియోగించుటయే సంఘసంస్కరణమునకు ముఖ్యప్రయోజన ము. ఆ ప్రయోజనమును గమనించి సంఘమును సంస్కరించిన గాని మనజాతీయాదర్శములు సఫలములు గానేరవు.

రాజ్యధర్మము

కర్తవ్యము కాలమునందు హిందూసంఘము మతసాం ప్రదాయాచారబద్ధ మని మము నమ్ముచున్నాము. మన కర్మము మతాచారములతో విడితెములైనవి. మతాచారము

లందు భావస్వాతంత్ర్యము కొంతవఱకంగీకృతమైనను, క్రియా స్వాతంత్ర్య మంగీకృతము గాలేదు. క్రియాస్వాతంత్ర్యమునందు మన సంఘము పాశ్చాత్య దేశములు పడునెను పడునొంది కతాబ్రములలో మన్న సిద్ధియందున్నది; రాజ్యధర్మ భావన లందు ఇరువదవ శతాబ్దిసిద్ధియందున్నది. సాంఘిక ధర్మము నకును రాజ్యధర్మమునకును అవిచ్ఛిన్న సంబంధము గలదు. రాజ్యము లేని సంఘ నిర్మాణము లు ప్రాణము లేని కాయములు. సంఘ నిర్మాణము లేని రాజ్యములు చిత్తము లేని జీవనము. సచ్చిత్సంయోగమునలై ప్రజారాజ్య సాయోగము సుఖదాయకము. రాజ్యధర్మము నందు సకలధర్మములు మేళింపబడును. రాజ్యధర్మమునందు కులభేదములేదు, మతభేదములేదు, జాతిభేదములేదు. ధర్మ విముఖులు సమానముగ దండవాప్తులు. రాజ్యధర్మమునలన మన దేశమునందు సంఘ సంస్కరణకు వృద్ధినించుటకు కీలు గలుగుచున్నది. (జిటీయ సామ్రాజ్య సంరక్షణమునకై హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, యూరపీయ నులు, ఆఫ్రికనులు మతభేదమును జాతిభేదమును గమనింపక యే ధర్మము నుపాసించుచున్నారు. మన దేశమునందును సకలధర్మములు రాజ్యధర్మమునందు సమన్వయము నొంద వలయును. రాజ్యధర్మమునందు సకలధర్మములు సమన్వయ మునొంగుటవలన కులభేదము మతభేదము కలించి సమగ్రజా తీయత యేర్పడగలదు. రాజ్యధర్మస్థాపనమునలనక ప్రజా సభ్యత యేర్పడుటవలన సంస్కరణము కులభేదసాధ్యము గును. శ్రీకృష్ణుడు ఆధ్యాత్మ ధర్మస్థాపనకై చేసిన యుపదేశము రాజ్యధర్మమునకు నన్వయించుచున్నది.

శ్లో. సర్వసర్వాత్ పరిత్యజ్య మా మేకం శరణం ప్రజ్ఞాం అహం త్వ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మాకుర సర్వధర్మములు రాజ్యధర్మమునందు ముద్ధిరము లగు చున్నవి. ఆధర్మము నికరధర్మము లనగమించును అట్టిని సంఘోద్ధారకులు మాకురదను వహింపరాదు. సకలవిధ ముల సంఘసంస్కరణార్థమానము కార్యసరళియై సం స్కరణములను వ్యాపింపజేయువలసియుండును.

హిందూసంఘము.

సంఘము కృత్రిమమౌళనమునలన కేర్పడుచున్నది. మానవులభావములు నిరంతరము మారుచుండును. సాంప్రదాయాచార బద్ధమైన మానవ సంఘములందు భావాను రూపములైన సంస్కారములు సంతతి ముత్యములగు జరగుచుండును. మానవుల సోదరత్వమును, సమానత్వ మును, స్వాతంత్ర్యమును సంపూర్ణముగ నంగీకరించుసంఘ మేదియునులేదు. ప్రజలకు జ్ఞానమునందును, ధర్మమునందును, బలమునందును, ధర్మాచరణావదానము భేదములు గలవు. జన్మమునలనగలిగినంత కర్మమునలన మారుచున్నది. పాశ్చాత్య దేశములందు మతగురువుల పుత్రులు కన్యకులు గావచ్చును. కర్మకులపుత్రులు మతగురువులు గావచ్చును. హిందూదేశమునందు జన్మమునగలిగిన సంఘ సిద్ధి సిద్ధికృతమై జన్మాంతమున కిలియించును.

కర్మసంప్రదాయము.

శ్లో. చాతుర్వర్ణ్యం మయా కృష్టం గుణ కర్మవిభాగశః తస్యకర్తృ మపి మాం విద్యకర్తృ మవ్యయం. నాలుగు వర్ణములు సత్త్వగుణభేదముల వలనన కర్మభేద ములవలనన గలుగుచున్నవి.

శ్లో. సత్త్వత్సంజాయతే భాసం రజస్తో ఘోభవచ ప్రమాదమోహాతమసో భవతో జ్ఞానమేవచ. సాత్త్వికగుణములన జ్ఞానము, రజోగుణములన ఘోభము, తమోగుణము వలన మోహాత్త ఆజ్ఞాము గలుగుచున్నది.

శ్లో. బ్రాహ్మణత్వమితి విశాం బ్రాహ్మణాన పరంతప కర్మాణి ప్రవిధక్తాన్ స్వభావ ప్రభేదైర్మయై. శమోదమస్తవశ్చౌచం ఔంతిరాష్ట్రమేవచ జ్ఞాం విజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రాహ్మకర్మ స్వభావజం. శౌర్యం తేజోధృతిర్మాత్మ్యం యుధ్ధేచాఖ్యలూయనం దానవిశ్వభావశ్చైత్రం కర్మస్వభావజమ్. కృత్రిమకర్మకాణిష్ఠం నైక్యంకర్మస్వభావజమ్

పరిచర్యాత్మకం కర్మశూద్రస్యాపి స్వభావజమ్. బ్రాహ్మక్షత్రియ వైశ్య కూడ్రులకు నవాజగుణములనుబట్టి కర్మము నిశ్చయించబడినవి. అందు బ్రాహ్మణులకు ఇంద్రియ నిగ్రహము, తపస్సు, శుద్ధి, ఓర్పు, ఆర్జునము, జ్ఞానము, విజ్ఞానము, ఆస్తిక్యము స్వభావసిద్ధమైన కర్మము. క్షత్రియులకు శౌర్యము, తేజస్సు, ధైర్యము, సామర్థ్యము, యుద్ధమునంది పాటిసోకుండుట, దానము పాలనము స్వభావబద్ధమైన కర్మము. వైశ్యులకు వ్యవసాయముగోసంరక్షణము వ్యాపార ము స్వాభావికమైన కర్మము, కూడ్రులకు పరిచర్య స్వాభా వికమైనకర్మ. ఇది వేదోక్తమైన వ్యవహారము. స్మృతియు గమనందు నాలుగు వర్ణముల కితిరవ్యములుచేర్చబడినవి. సాంప్రదాయాచారములవలన ననేకవర్ణము లేర్పడినవి. అట్టిని నాలుగు వర్ణములు గణ కర్మ విభాగమునలన కేర్పడినవి. కాలక్రమమున సాంప్రదాయాచారములవలన ననేక వర్ణము లేర్పడియివినిరపడినవి ఇప్పుడు హిందూదేశము నందు 2,00,00 కులములుగలవు. కులములకు కారణము కేవలము కన్యాశ్రమ ధర్మ మని నిర్ణయించుటకు కీలులేదు. దేశము, భాష, మత ధర్మము, సాంప్రదాయాచారములు కులాభివృద్ధికికారణములు. కన్యాశ్రమ ధర్మముల ననుసరించి హిందూ సంఘము ను నాలుగు వర్ణములుగ తిరిగి నిర్ణయించుట యు చిత్త మని యంగీకరించినను ఆప్రయత్న మసాధ్యమని జ్ఞాన లెజిగియు న్నారు. ఇప్పుడు బ్రాహ్మణులందు వేదజ్ఞులునుకన్య కులునుగలరు. కూడ్రులందు మతబోధకులు, రణిజులు, యోధులు గలరు. క్షత్రియులందు వక్త్రము రయితులు గలరు. దొరలు మహా మృదీయులు, యోధాగ్రేసరులు. వృత్తులనుబట్టి వర్ణములను నిర్ణయించుట యసాధ్యము. కర్మలనుబట్టి కలమును నిర్ణయించుట దుష్కరము. గణమునుబట్టి కులమును నిరూపించుట యసంభవము. ధర్మమునుబట్టి వర్ణములను నిర్ణయించుట యసంగతము.

కృష్ణామండలమునందు 88,517 మంది బ్రాహ్మణులు గలరు. వారియందు సంబంధ బాంధవ్యములు చేయరాని యంశాఖ లనేకములు గలవు. కొన్ని కాఖలకు పంక్తిభోజనముగూడ సరి పడదు. కృష్ణామండలమునం దేబదికి మించిన వర్ణములుగలవు. అంతిశాఖలను వర్ణములను నేకజాతీయ పాశ్చాత్యుల చేయు టయే సమోద్ధారకుల యుద్దేశము. ఆభావ మేవిధమున పరిపక్వము గానున్నదో నిర్ణయించుట యసాధ్యము.

కృత్రిమస్వాతంత్ర్యము.

లోకచరిత్రమును పరిశీలించినపుడు సజీవములైన సంఘ ములందు యుగధర్మానుసారముగ మార్పులు జరగుట విదిత మగుచున్నది. మానవుల యభివృద్ధి సంఘజీవనముతో సారంభ మగుచున్నది. కాలక్రమమున సంఘము మతధర్మ సాంప్ర దాయాచారబద్ధమై బలవంతముగ వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతిబంధక మగుచున్నది ముఖ్యముగ మతయుగమునం దీ సిద్ధి గలుగుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశములందు పదునాడు పదు నేడు శతాబ్దములందు మతావేశము ప్రబల నాన్నించునపుడు వ్యక్తికీ భావస్వాతంత్ర్యము గాని క్రియా స్వాతంత్ర్యము గాని లేక ప్రజలు సంఘపరతంత్రులైరి. మతాచారములందు భేదాభిప్రాయములు గలనారు క్రూరమైన హింసలకు గుటియెరి, తొలుతఁజేయబడిరి, వికలాంగులుజేయబడిరి, పౌరుషములతో కాలవబడిరి.

పశువేరిమిదవ శతాబ్దమునందు యూరప్రభుండను నందు మత్యముగ ముద్రమించి రాజ్యాంగయుగ మారంభ మైనది. పందొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు యూరపురందు రా జ్యాంగయుగమును పరిశ్రామింయుగమును స్థాపితములై స్వం ధోచిత విద్యాశిక్షణము వ్యాప్తమైనప్రజలకు స్వతంత్ర యోచ నలు స్వతంత్రజీవనము గలిగింది వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య మేర్పడి బలవత్తమై ప్రజాసభ్యతకు సాధనంలైనది. పాశ్చాత్య దేశములందు స్థాపితమైన ప్రజాసభ్యత మన ధార్మిక సాంఘిక రాజకీయ జీవనమును వాణించింది. కులసాంప్రదాయాచార పాశ్చాత్యమైన హిందూసంఘమునందు వ్యక్తికి భావస్వాతంత్ర్యము గలదుగాని క్రియాస్వాతంత్ర్యము లేదు.

వందేతులు విద్యావినయసంపన్నుడైన బ్రాహ్మణుని, ఆవును, ఏనుగును, కుక్కను, చూదానిని సమాంభావముతో నవలూకింతురు. ఈ యుత్పన్నభావములు క్రియా ప్రపంచ మునం దవ్యక్తములు, ఆస్తిక్యములు. పాశ్చాత్య సంస్కరము వలన జాతీయసంరంభ మేర్పడినది. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమును ప్రజాసభ్యతయును భావములు భావములు ముఖ్యముగ వాణించినవి సాంప్రదాయాచార విశిష్టమైన సంఘమునందు ఈ భావములు క్రియామాపనను వ్యక్తమగుట కత్తరతమైనవి. సాంప్రదాయాచారము లనిత్యములు, అస్థిరములు, ధర్మము

స్థిరము. రెండువేలయేడల క్రితము సంఘమున కుప  
ములైన సాంప్రదాయాచారములు వర్తమానకాలము  
యొక్కరములు గాఁజాలవు. రాకపోకలు సులభ సాధ్య  
మయినవి. విదేశమున నుపసరమైనవి. ప్రాచీనప్రతిమలకు  
సమావేశ మొప్పినవి గాఁజూడగ నిర్వహణమునకు ప్రజా  
సభ్యుల మూలములు. దేశభివృద్ధికి జాతీయబల మనసర  
మైనది. జాతీయబలమునకు విజ్ఞానవాదము వివాహసంస్క  
రణము గావలసియున్నది. వివాహసంస్కరణమునకు శ్రీలకు  
విద్యావ్యవస్థాపకములు గలగలసి యున్నవి. కవి మన క్రియా  
శక్తి నుడిగి సంఘవృద్ధిమునకు విస్తరము మగుచున్నాము.  
పరదేశమునకే వి. ఎమ్. ఎస్. పరీక్షలుచుక్కతాకులై యాం  
ధ్ర లోకమునకు కీర్తిదేవుని రమణారావు శంకరశాస్త్రి గా  
న్గన బోలు ధీమతులు మన పంక్తిభాజమున కుత్సాహు.  
యూరపుభద్రమున రణరంగమునకు భాంతీముల శౌర్య  
ప్రతాపములను వ్యక్తీకరించుచున్న ప్రతాపసింహాది భారత  
యోధులు బాహిష్కరణమునకు గలసి భుజించుట కనర్హులు.  
సాత్వికగుణ సంపన్నులను మహాత్ములను శ్రీయతే గాంధీ  
బాహిష్కరణమునకు తులనగలగలకు. సత్సంపాదమునకు సాధ  
నములైన ప్రాధానివాదము లకాశ్రీయములు. జాతీయ బల  
మునకు మూలమైన జాతీయసమ్మేళన నుపశ్రీయము. శ్రీలు  
విద్యావ్యవస్థాపకముల కనర్హులు.

కలశౌర్య భయములన సంస్కరణ భావములు  
కార్యరూపమున ధరించుటలేదు. సంస్కరణభావములు కుల  
వృద్ధిమునకు పరికిరమున గల్పించినగాని సంస్కరణ  
కార్యములు వ్యాపించి జనామోదమున బడచు నేరవు.  
సంస్కరణప్రియుల సంఘభావములన నీపని సాధ్యము  
కాఁగలదు.

వైవాహికధర్మము.

పురుషార్థసిద్ధికి వివాహ ముత్తమసాధనము. ధర్మార్థ  
కామమోక్షప్రాప్తి కీర్తనాస్థానము మూలము. సతి గృహ  
మునకు ప్రాణము, ధర్మమున కాధారము, ముఖమునకు సాధ  
నము, మోక్షమునకు మూలము. ఆర్యసతుల యప్రతిమానమైన  
పతిభక్తి అవ్యాజ్యమైన ప్రేమ అమృతమైన త్యాగము జగద్వి  
భావములు. సహగమనము దండవార్జనమైనను, సాయుజ్యము  
నకై యాత్మసమర్పణమున చేయు సతీమణుల చరిత్రముల  
నీకాలమునందు సుముత్యము మనము వినుచున్నాము పరశ్రమైన  
వివాహధర్మము నిష్కాధమై హస్త్యాపనమైనది

చెన్నపురి రాజధానియందు పడేడ్లలోపల వివాహ  
మైదానులు 81,088, బాలికలు 1,61,628 గలరు; అందు  
భార్యవియోగులు 1,029, విశంతువులు 5,070 కలరు, విశం  
తువులు పడినందు సంకల్పముల లోపువారు 29,000 కలరు.  
కృష్ణామండలమునందు 10 ఏడలోపలి విశంతువులు 815  
మంది గలరు; పరునై దేడ్ల లోపలివారు 2,318 మంది గలరు.  
పరునై దేడ్లలోపల వివాహముజరిగిన బాలురు 6,804 మంది  
యు, బాలికలు 58,764 మందియు గలరు. చెన్నపురి  
రాష్ట్రమునందు పరునై దేడ్లలోపల వివాహితులైన బాలికలు  
ఏమిటలమంది గలరు. బ్రాహ్మణులందీయారము కుల  
భయమునలనగలిగినను, ప్రాధానివాదములనలన వెలి భయ  
ములేని కాఁపులందు 1,200, మాలమాదిగలందు 200 బాల్య  
వివాహములు జరిగినవి. అతిబాల్యవివాహములన శ్రీలు  
దుర్భరముగ ప్రసవజనన సహభవింపబడుట కలుగుచున్నట్లు  
దేశభివృద్ధి బడుటయు తిట్టించుచున్నది. 1911 జనాభా  
లెక్కలనలన యావదశయందు పురుషుల మరణములకంటె  
శ్రీలమరణము లధికము లని స్పష్టమగుచున్నది. అని సామా  
న్యముగా బాలెంతగోమరలన గలగుచున్నది. కని పెం  
చెడి 15.30 సంవత్సరముల ప్రాయమునందు 7,00,000 మంది  
శ్రీలు మృతినొందుచున్నారు.

ముప్పదేడ్లు దాటిని తరువాత శ్రీల మరణములు  
తిట్టించుచు పురుషుల మరణములు మోచుటయును సంభ  
వించుచున్నది. పుట్టినిల్లలలో పదేడ్లు నిండక మునుపు  
25,00,000 మంది చనిపోవుచున్నారు. ఇదియును బాల్య  
వివాహముల ఫలమైయున్నది.

రజస్వలా వివాహములు.

వాగవదేశములందు ప్రాధానివాదములు గలవుకాని  
బాల్యవివాహములు లేవు. మనదేశమునందును నరుదుగ ప్రా  
ధానివాదములు జరుగుచున్నవి. జరిగిన సరిణయములు శాస్త్ర  
సమర్థము లని యంగీకరించుటలన పరిహేతులకు ప్రయోజన  
ముగలదు. ఇతియలకు నిర్బంధములేదు. కానియుట యనసర  
మైనను న్యధర్మప్రవర్తకులు కానియుట యధర్మముని కొందఱి

మతము. కాననము నుపసాదించినది భారతీయులు. ఆర్యధర్మ  
సంభవ మని యెంచవలసివచ్చు లేదు. ఆర్యధర్మసంభవములైన  
మండలవాసులసభలు, ఉన్నతవాసులసభలు, బ్రహ్మసభలు  
కాననసభలు సభలు ధర్మశాస్త్రములకు వ్యాఖ్యానముచేసి  
తీర్పులను చేయుచుండగ, సంఘాధ్యక్షులుకనుక ననసరమును  
వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యసంరక్షణమునకు సాధనమునైన ఈ విష  
యమును మాత్ర మున్యధర్మసంభవ మని నిరాకరింపవలయువా?  
వాంఛనీయమైన నిర్బంధించి విద్యాభ్యాసము ఆర్యధర్మ  
సంభవము గానా? సంఘసంస్కరణ భావవాదమునకు ప్రతి  
బంధకము లనేకములు గలవు. ప్రతిబంధకముల బలమును  
తగ్గించుట కార్యసాధనము గాని నూతన ప్రతిబంధకములను  
కల్పించుట యుచితము గాదు.

విద్యావ్యాపనము.

పాశ్చాత్యదేశములందును జపానదేశమునందును అక్ష  
రజ్ఞులు 100-కి 95 మంది గలరు నిర్బంధక ప్రారంభించి  
విద్య బాలికాబాలకులకు కలపబడుచున్నది (బ్రీటిషుపరిపాల  
నము స్థాపితమై యొక శతాబ్దము గడచినను చెన్నపురి రాష్ట్ర)  
మునందలి 4,18,70,160 మందిలోను 81,00,000 మంది  
మాత్రమే చదువున ప్రాయము చేర్చియున్నారు. అందు 9,99,999  
భాషను నేర్చిన పురుషులు 2,49,806 మంది, శ్రీలు 27,263  
మంది గలరు. కృష్ణామండలమునందలి 19,97,535 ప్రజలలోను  
లెలుగుభాషను ప్రాయము చేయున నేర్చిన పురుషులు  
1,12,262 మందియు, శ్రీలు 16,199 మందియు గలరు; ఆంగ్ల  
భాషను నేర్చిన పురుషులు 11,296 మందియు శ్రీలు 592  
మందియు గలరు—100-కి 64 వంతున లెలుగుభాషను  
6 వంతున ఆంగ్లభాషను నేర్చినవారుగలరు. కైకలూరు  
తాలూకాయందు 64,500 ప్రజలుగలరు; హిందువులు 59,452,  
మహమ్మదీయులు 649, క్రైస్తవులు 4,880 గలరు. అందు  
పురుషులసంఖ్య 37,745; శ్రీలసంఖ్య 31,755. పురుషులందు  
చదువగలవారు 2,516 మందియు, శ్రీలలో 244 మందియు  
గలరు. పురుషులందు 100-కి 8 వంతును శ్రీలలో 100-కి  
1 కే తక్కువవంతును నక్షరజ్ఞులు గలరు. విద్యావ్యాపక  
మున కైకలూరు తాలూకా వెనుకబడియున్నది. విద్యకు  
వ్యాపింపజేయుటకై మనము పాటుపడవలసియున్నాము.

పాలకులు ప్రాథమిక విద్యాసౌకర్యాలను స్థాపించు  
టకు భవసాధనములు లేవనిచెప్పియుండగా, మధ్యమ పాఠ  
సౌకర్యాలను స్థాపించి విద్యావ్యాపనమును జేయుమార్గము  
నవలంబించెదరనినమ్ముటకు నీలులేదు. ప్రారంభవిద్య ముగిసిన  
పెంటనే ప్రతిగ్రామమునందును మధ్యమవిద్యను నేర్పటకు  
రిగిన పరిస్థితులను గ్రామములు కల్పించవలయును.

విద్యను నేర్చుటయందు శ్రీ పురుష భేదముగాని పం  
చమ బ్రాహ్మణభేదముగాని గమనింపజనదు. భావసామా  
న్యమునందు పురుషుల కెట్టి స్వాతంత్ర్యముగలదో శ్రీలకును  
నట్టి స్వాతంత్ర్యము గలదు, బ్రాహ్మణులకెట్టి స్వాతంత్ర్యము  
గలదో పంచవమలకును నట్టి స్వాతంత్ర్యములందు. వాగ్దేవిగార్గి  
మైత్రేయుల బ్రహ్మజ్ఞాన సంపత్తియును, శక్తిత లోపము  
ప్రల పావనసత్తయును, దేశమాతృ మహాలల విశేషవిజ్ఞాన  
మును, ప్రేమాబాయి వేణుబాయి భక్తి తాత్పర్యమును,  
మనునవాణి సోదనీదేవుల కవిత్వాచార్యమును శ్రీలు  
జ్ఞానసంపత్తియందును, ముఖంబులందును, దైవభక్తియందును  
కవిత్వా నైపుణ్యమునందును, పురుషులలో తులనగలగలరు రని  
పురుషులమచున్నది పట్ట పరీక్షలందు కృతార్థులైన క్రైస్తవుల  
సంఖ్యను విమర్శించినపుడు సమాన ప్రతిపత్తిగల విన్న బాలులు  
కేదారంతులై హైందవ సభ్యులకర్తులని విన్నవించుచున్నది.  
ఆనకాశములు లేనందున రెండుకోట్ల మంది శ్రీలును 23లక్షల  
నిన్నుబాలులవారును కోటిమంది శూద్రులును మనోవికాసము  
లేక యంధకారమున్నులై యున్నారు. కీర్తిశేఖరులైన గోసాల  
కృష్ణగోకల్ నిర్బంధకారంభించి విద్యాభ్యాసమును గూర్చి  
యెన్నటిందును “మానవజాతికి కరీరనోషణముకంటె మన  
కోష్ఠమును భయంకరము చేసినకరము” అని చెప్పియుండెను.  
ఆ యపవాదమును తొలగించుటకై ప్రతి గ్రామమునందును  
పాఠశాలలను స్థాపించియు మధ్యమ పాఠశాల విద్యను లెలుగు  
భాషయందు చేర్చియు జాతీయ జీవన భావమును వ్యాపింప  
జేసి దేశభివృద్ధియమునకై పాటుపడుట మనవిధి. ఆంధ్రమహా  
సభయందు లెలుగుభాషలో పరీక్షపరీక్షలకును విద్యను  
నేర్చుట యనసరమని తీర్మానింపబడినది. ఆతీర్మానము నను  
సరించి మనము మన మాతృభాషయందు విజ్ఞానమును వ్యాపింప  
జేయుటకు శ్రద్ధావంతులమై పాటుపడితిమేని విద్య వ్యాపి  
యను, నిన్నుబాలు లుద్ధరింపబడును, వివాహాన్యధర్మములు

సంఘము బలపడును. ఆంధ్రోద్యమము సఫలమగును. భావత  
జాతీయత బలపడును, ధర్మసామాన్యము ప్రకాశింపను.

సభాపదులారా! సంఘసంస్కరణ విషయమై వ్యాప  
ములు ప్రాయబడుచున్నవి, ఉపవాసము లీయఁబడుచున్నవి,  
చర్చలు జరుగుచున్నవి, ఉద్యోగాలకై వ్యాపరములు వాద  
ప్రతివాదములు గమనింపక నమ్మిక విషయముల నాచరించు  
చున్నాడు. బ్రహ్మోపాసకు లీవిషయమునందు ముందంజ  
జేయుచున్నారు. వంగమహాగ్రాస్తీశివులుండు సామాజికుల  
కుటుంబములందు ప్రాధానివాదములు పరిపాటియైచి;  
బాల్యవివాహము లెవఁబాసినవి. శ్రీలు విద్యావ్యాతంత్ర్య  
ములు గలిగి ప్రాచీనార్యసతీ తిలకింబులను సంస్కరింపజేయు  
చున్నాడు. ఆవ్యాజ్యదేశభివృద్ధిము గలిగి శ్రీలును పురు  
షులవలె దేశభివృద్ధియమునకై పాటుపడుచున్నారు. నిరుప  
మానంబైన దేశభివృద్ధియును కవిత్వాసామర్థ్యమును గల  
శ్రీమతిసోదనీదేవియు విద్యావివాదయైన స్వర్ణకుమారిదేవి  
యు బ్రహ్మసమాజమునకు చెందియున్నారు. సంఘాధ్యార  
కులకు మార్గదర్శియైన రామమోహనుడును వంద్యుడు. ఆంధ్ర  
దేశమునందు సంస్కారభావమును నాటి స్వక్తియవిద్యావిదేశ  
సంపదలను వినియోగించి నిర్భయముగ సంస్కరణ వ్యాపన  
మునకై పాటుపడిన రావుబాదరు వీరేశలింగము పంతులు  
గారు మన కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. మనము నలదనినను గల  
యొననినను నిమిత్తము లేకనే సంఘజీవకమునందు మార్పులు  
జరుగుచున్నవి. విద్యాభ్యాసాది సాధనసంపత్తి గడించి  
సంఘజీవకమును బలపఱచుటకై విదేశముల కేగిన మనోజయలు  
సంఘమునందు చేరుటకుగల నిర్బంధము లంతరించుచున్నవి.  
బాలికలకు బాలకులకువలె విద్యాభ్యాస మనసర మని  
యంగీకరింపబడుచున్నది; పాఠశాలలు స్థాపింపబడుచున్నవి.  
బాలికలారంభవిద్యనే కాక మధ్యమోన్నతవిద్యల సభ్యునించు  
చున్నారు. శ్రీపురస్వివాహితులలో సామాన్యముగ భోజ  
నములు జరుగుచున్నవి. భోజన సమయములందు దృష్టి  
దోషము పాటించబడుటలేదు. మహాజనులు యూరపియును  
లలో గలసి విందుభోజనముల వారగించుచున్నారు. నిన్ను  
బాలులను మానవ నేనా పరాయణు లుద్ధరింపఁ బాటుపడు  
చున్నారు. శ్రీలు సంఘములకు స్థాపించి స్వక్తియాభివృద్ధికై  
పాటుపడుచున్నారు. రెలుబండ్లయందు పూర్వాచారపరా  
యణులు, సయితము జాతివివక్ష లేక పయనము చేయుచు  
న్నారు. ఈమార్పు లన్నియు మన యచ్చాకీర్తనలగలఁగ  
ప్రాచీనప్రతిమ సంయోగములనగలగిన నూతనభావములవలన  
ను కాలప్రభావములనను నడయుచున్నవి. కాని యప్రయత్న  
మున మహాత్కార్యములు సిద్ధిని బొందవు. కేలము యోచ  
నలు గమ్యస్థానమును జేర్చుకోవవు. మనము మన గమ్యస్థాన  
మును చేరుటకు పాశ్చాత్యులవలె కర్మకర తంత్రులము గావల  
యును. కర్మకరతంత్రము సుఖీభావ మనసరము. సంఘీభావ  
మునకు సంఘుర్యాణము సాధనము. సంఘాధ్యాయమును  
శీఘ్రముగ వ్యాపింపజేయుటకై నేడే మహాసభయం  
నూడిన సంఘాధ్యక్షాభిమాను లందఱును సంఘములను  
నిర్మించి యుచుదియును పుష్టాప్రీతి పాటుపడవలసియుండును.

లోకచరిత్రమును పరిశీలించిన సామాన్యముగ సంఘా  
ధారకులను మనోధారకులను కనుకులసంజాతులని వివరించు  
చున్నది. ప్రాచీనకాలమునందు భరతఖండము ఆర్యవిజ్ఞాన  
మును వ్యాపింపజేయుటకు మహర్షులు కారకులు. ఆ సామ్యుల  
కార్యధర్మము ను ప జే కించి యుద్ధరించి వారల  
కార్యసంఘమునందు చేర్చిరి. ఆ యాచరణము పూర్వము భా  
తీయుల బలసంపదలకు కారణమైనది. ఆ యాచరణ నిరసన  
మివును నా దుర్బలమునకు మూలము.

ద్విజుల యుచేతుయే నిన్నుబాలులు క్రైస్తవులను  
మహమ్మదీయులను నగుటకు కారణము. ఆ రీతిని నిన్నుబాలు  
లన్యధర్మప్రవర్తకులైనపుడు క్రమక్రమముగ హిందూసంఘ  
బలమును హిందూధర్మబలమును క్షీణించి యన్యసంఘులయు  
ను నన్యధర్మబలమును ప్రబలును. ఆయాపదకుండి ధరశిఖుడ  
మును కావాడుటకును లోకకల్యాణమునకై హైందవధర్మ  
మును వినియోగించుటకును ప్రభవమున హైందవసంఘ  
ముద్ధరింపబడి బలమును గలిగియుండవలయును. పుజాబుజం  
దార్యసామాజికు లీయ్యము నలంబించుచు నిన్నుబాలులకు  
పశువులను జేసి యుద్ధరించుచున్నారు. మనుజులు జన్మము  
రలన శూద్రులు కర్మమునలన ద్విజులును నరుదురను స్ఫుటి  
ప్రమాణము విశ్వరూపముగదా! చెన్నపురిరాష్ట్రమునందు  
బ్రాహ్మణులు ౪,౬౦,౦౦౦ మందియు బ్రాహ్మణేశ్వరులు  
౪,౦౦,౦౦,౦౦౦ మందియు గలరు, అందు ౨౬,౦౦,౦౦౦

మంచి నిష్కర్మ బాగుగా గలను. కృష్ణమండలమునందు ౮౮, ౧౧౭ మంది బ్రాహ్మణులును ౨౯,౦౯,౦౦౯ మంది బ్రాహ్మణేశ్వరులును అందు ౧౦,౦౦,౦౦౯ నిష్కర్మ బాగులగును. గలదు, మన మండలమునందలి వాల్మీకిగారు ప్రజలను బాగుచేసి ప్రాంతన కర్మలను చేయించిన మనవనీయము స్వామీగారి సంతకమును వారిందలను నవ్యధర్మ ప్రవర్తనలై ప్రతిఫలించినపుడు ధర్మము నంది సంఘవిప్లవ మేగుతుట సహజము. సంఘవిప్లవము నాపుటకై ద్విజులు ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణులు, క్రైస్తవమతభక్తులరీతిని సంఘ సేవానికొని గావలయును. ముక్తివైద్యముగల మనమును సంఘసేవానికొని యజ్ఞానాధికారమును జయించి ధర్మసామ్రాజ్యమును స్థాపించవలయును.

మధ్యపాఠము.

పాశ్చాత్యుల సంస్కరణలన మన సంఘము వొక వెనుకాడి మానరించినది. అది మనలను పీల్చిపీల్చిచేయుచున్నది. మనము మేము దానివారికిందలి విమర్శలము గావలయును. లేకున్నచో మన విలువలను కారణము కాగలదు. మన పూర్వము నురాపాఠము బ్రహ్మచార్యులది పాతకములతో తుల్యము చేయబడినది. యాదవకుల వివాహమునకు సురా పానము కనమాలము. పాశ్చాత్యుల ధర్మార్థవ్యవస్థలన పరిశ్రమైన భరతఖండమునందు దానినింబులైన బీక, విస్మి, బ్రాహ్మణ, సైన్యముల మధ్యములు వాడుకకు వచ్చినవి. మధ్య భాగము ప్రాంత్యమునకును, ఉత్తరమునకును, అకాలమరణ మునకును. కారణమునై ద్యూతాస్త్రముల మతము. యాధ మారం భవమునపుడు రుద్రాక్షక్రైస్తవమాజ్యమునందు మధ్యవిక్రయము నుపేక్షించెను. పాస్య ఇగ్నాండులందును మధ్యవిక్రయ మునకు ప్రతిబంధకములు కల్పించబడినవి. మనదేశమునందు మధ్యవిక్రయ మునకును మౌచ్చుచున్నది.

పాశ్చాత్యుల నందు కృష్ణమండలము మద్యాదాయము నందు కలెవన స్థలము వాక్రమించుకొనుచున్నది.

	1912-13	1913-14	మృది
కర్ణాటక	రూ. 8,14,388	9,00,053	85,946
దేశీయములు	9,24,255	10,80,204	1,05,940
విదేశీయములు	6,742	7,787	995
మొత్తము	1,86,105	2,53,198	67,289
మొత్తము	19,53,930	2,2,6,482	272,522

ఈ తెలిపిన లెక్కలనుబట్టి మధ్యపాశ్చాత్యముక్ర మములన మండలమునందు వ్యాపించుచున్నదని విశదమగు చున్నది. అధికారు లీ లెక్కలను మన మండలముయొక్క భ్యాదక విశేషమగుచున్న దని వాదించవచ్చును. కాని ధర్మ ప్రతిపాదక భాగ్యాభివృద్ధి హానికరము గాని శుభకరము గాదని మధ్యపాశ్చాత్యముల సంఖ్యయును మౌచ్చుచున్నది.

	1912	1913	1914
మరణి	74	75	76
జెనెరేషన్	83	152	155
ఏలూ	110	116	183

పూర్ణిమాను లీ మరణాధమును మానుటకై పాటు పడుట శ్రమకరము.

పాశ్చాత్యుల మధ్యవిక్రయమును వాంఛించు రని కర్మము విలువ లేదు. మధ్యపాశ్చాత్యము ప్రజాభాగ్యమునకు హాని కరిగించును. యూరపురాజ్యములు మధ్యవిక్రయము పట్ల చూచునట్టివి నిష్కర్మములు. మధ్యపాశ్చాత్యమును కలల మధ్యపాశ్చాత్యమును ప్రజాభాగ్యమును గలది. దేశ వాల్మీకిగారు నిష్కర్మ బాగులు కర్మములను ప్రసాదించుచున్నారని మనము భావించుట తేలికముగాదు. వాల్మీకిగారు నిష్కర్మ బాగులు కర్మములను ప్రసాదించుచున్నారని మనము భావించుట తేలికముగాదు. వాల్మీకిగారు నిష్కర్మ బాగులు కర్మములను ప్రసాదించుచున్నారని మనము భావించుట తేలికముగాదు. వాల్మీకిగారు నిష్కర్మ బాగులు కర్మములను ప్రసాదించుచున్నారని మనము భావించుట తేలికముగాదు.

ఉపసంహారము.

పాశ్చాత్యుల ప్రవర్తనలను కలెవము పని చేసినను సులభముగా మనము మనస్థైర్యమును నడపిన పనిని విలువ చేసి విశేషము చేసి తోచుచున్నది. రాజకీయజీవ నమునకు పాశ్చాత్యుల నమనమును ప్రజలకు త్యాగమును గలదిగా విశేషగ్రహణమును సంఘాధికారమును చేయుటకు దేశ

మునం దంతటను సేవాసమితులు సాపేక్షములై ప్రజాసేవమునకై పాటుపడవలయును. శ్రీ రామకృష్ణ శిష్యబృందములను ఇతరులతో ధర్మభోధనల రీతిని మనము సంఘారాధనపరా యణుల మై, కాపాడుచుంబరధానల మై, ధర్మప్రచారకుల మై, కర్మయోగుల మై దైవగర్భయములను నమ్మిపాటుపడి నపుడు మనసంఘ ముద్ధారితమై, ధర్మముప్రబలి, దేశ మన్నత పదవి నిధిష్ఠించును. ఆంధ్రోద్యమకర్మములు సఫలములగును. విశ్వమైన భారతజాతీయత విశ్వమగును. భారతధర్మము విశ్వ జనీన సభ్యతమను, మానవసోదరత్వమునకును, లోకకల్యాణ మునకును మృదదర్శక మై ప్రకాశించును. శీతాంతమునందు సంజయుడుద్భుతరాష్ట్రమును చేసికొని యాదవదేశమునో నీ వ్యాసమును ముగించుచున్నాను. చలనత్వమైన ఇచ్చాక్షక్తి యును క్రియాశక్తియును వ్యక్తములై ఉభయశక్తులకును శ్రీ కృష్ణార్జునులకులలె నన్యోన్యకృమ మేర్పడినపుడు సంపదలు, విజయము, ధర్మము నీరముగనుండును.

శ్రీ. యత్ర యోగీశ్వరః కృష్ణో యత్ర పాశ్చాత్య ధనధర్మః శత్రు శ్రీ ర్విజయో భూదితిర్భగవా నీతి ర్మతి ర్మయ.

ఎన్నూరు పోలీసుకోర్టు.

జూదమాడినందులకు శిక్ష:—తిరువల్లిక్కేణిలోకనిండు సయ్యద్ హుసేన్ అను మహమ్మదీయు డొకడుమరి ౧౩ గురుతో గడచిన జనవరి నెల ౧౮ వ తేదీనాడు జూదమాడిచుండగా అసలు నెరిగి పోలీసువారు కోదనకు వెళ్లి, వారి నరెట్టుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు మొదటియిద్దరు ముద్దులకు చెరి రెండు నందల రూపాయలు జరిమానా, చెల్లించనిచో మూడువారములు కఠినశిక్షయు, లెక్కనముద్దులకు తలకు ౩౦ రూపాయలు జరిమానా, చెల్లించనిచో రెండువారములు కఠినశిక్షయు విధించిరి.

ఏజంటుగారికి శిక్ష:—హంటుకోడ్లలో ముక్కద్దు ముల వ్యాపారముచేయు మర్దులందు సేయూరు అనుకంపెని ట్రావెలింగు ఏజెంటు శేషులను నేటిపుక్కియను కొన్ని నమ్మకక్రూరము చేసెనని దావాతేబడెను. విచారణ జరిగెను. మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దయుకి 4 నెలలు కఠినశిక్ష విధించిరి.

కన్నపు గొంగళము:—కడప జిల్లాలో నెల 10 తేదీని పుష్పకాంతమ్మ అను బోగమువానికి కన్నము వెట్టి నందు లకై చార్జి చేయబడిన మార్గసహాయం, అత్యుద్యమ, యోగ స్వామి, బాలక్, ముదగేశ్వరెట్టి, యనువారలకు మేజిస్ట్రేటు గారు వివిధశిక్షలను విధించిరి.

ఒకనికి 31 మంది బిడ్డలు:—కనోనాలో వాగ్దా ప్తరికల సమ్మకొను అనస్తాసి యొచెలోటి అనువానికి 81 వ బిడ్డ గలిగెను. అబిడ్డకాతకు కాండిడో అని పేరువెట్టెను. అతఃకిష్టము 60 సంవత్సరములయినది. అతడు తన 21 వ సం వత్సరమున 19 సంవత్సరములయగుగుల యొక స్త్రీని పెండ్లి యాడెను. ఆమెపెండ్లియై పిమ్మట 19 సంవత్సరములు కాపు రముచేసి 13 గురు బిడ్డలనుకని పనిపోయినది. అతడు 40 య సంవత్సరమున మరల పెండ్లియాడెను. ఆరెండవభార్య కిష్టటి కి 12 గురుబిడ్డలుపుట్టిరి. ఇప్పుడు 19 గురుబిడ్డలు ఆరోగ్య వంతులైయున్నారు. 20వ కొడుకు తిరుగును ఎడారిలోయొద్ద ములొచుకొయెను. 8 గురుబిడ్డలకు వివాహములై వి వారికొడుకులలోగూడ పెండ్లియైనవారు కొందరున్నారు.

డాక్టరు టి. ఎం. నాయుడుగారు:—చెన్నై పురి వైద్యసంఘమునకు డాక్టరు టి. ఎం. నాయుడుగారు సహాయ ధ్యతులుగా నియోజింపబడిరి.

మానవీయులగు దివానుబహదూరు పి. రాజగోపాలా చారి పి. వి. ఇ. గారు:—జూలై నెలఖరన ఆచార్యులుగారు నెలవుమీద ఇంగ్లాండునకు వెళ్లెదరని తెలియుచున్నది.

ప్రతి ఎగుమతి:—ఫాక్ ను, రిషియా, (బా రేవులు మినహా), స్పెయిను, హోర్సుగలు, ఈప్రాంతపురేవులకు తిప్ప, యూరోపునందలి యితరదేవులకును, మధ్యధరాసము ద్రము, ఇల్లసుముద్రము పీనియాది రేవులకును (పక్కముకాని) ప్రతిని 15000 రాదొ చాటింపబడియున్నది. యుక్తయులును, ఆరసరములును అగునందొమ్మలలో లై సెక్ ను లిగవలెను,

ఒక ప్రత్యుత్తరము:—“శ్రీ పూండ్ల రామకృష్ణ య్య కుమాడుగారు రామరాజ భూవణకృత హరికృష్ణద్రవలో పాఖ్యాన మొక్కడ వారకునో దెలుపును పుత్రక ద్వారా కోరియుండిరి ఆ గ్రంథము శ్రీవాల్మీకిగారు స్వామి. కామ్రొల వారి గ్రంథాలయమున నివృద్ధుడు ముద్రణముచేయుటలవారి గ్రంథ బాలితావ్వారా తెలియుచున్నది శ్రీ వారచ్యుటకు వ్రాసి తెప్పించుకొనెదరు గాక ఆ పాద్యకున నుండి మైనముపాటి మానమంతరావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

యగ వేషము వేసికొని పనిచేసినస్త్రీ:— చాకోలో స్త్రీమరులను తయారుచేయుచోట వొక స్త్రీ పురుష వేషము వేసికొని పురుషులతో సమఘగా పనిచేయుచుండె ను. ఆమె తన్ను స్త్రీయని ఇతరులు గుర్తించుచుండుటకు తల క్రాపుచేయుచుకొనెను. గొంగళములను నెట్టుకొనెను. ఈమె నియమితకాలమున పురుషులతోపాటు పనిచేయుటయే గాక ఇతర వేషములలో ప్రత్యేక వేషమునకు పనిచేసెదనని గూడ చెప్పి నది. ఈమె తన్నె వన ను పోల్చు కుండుట కొకొక భోజన వసతిపూముని వివరించుచు న్నది. ఇటులమాడుదినములు పనిచేయునది కెటులనో ఈరహస్యము వెల్లడి యైంది. ఈమెను నీచులై చేసితిమని యడుగగ నాబాగులగముల పోషించుట కిటుల చేసితిమి చెప్పినది. ఈమె యొక వితంతువు. ఈమెకు మందుకల్లలను చేయుపని నీయవచ్చును.

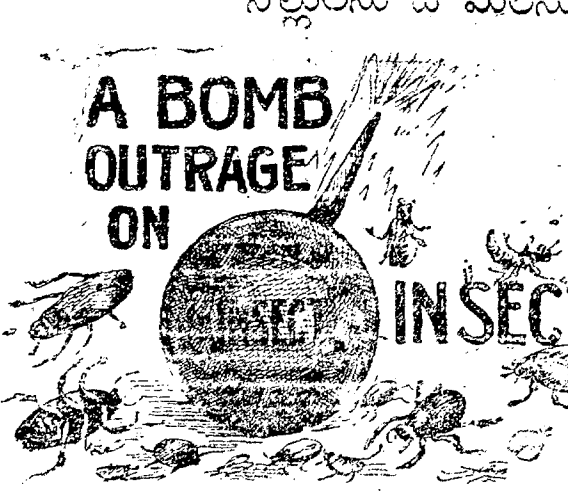
కావలెను

ముక్తమైనట్టియు క్రొత్తమార్పులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటులు, ఏజెంట్లును, డివిజను ఏజెంటులు కావలెను వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యబడును. వైగా అలవెన్సులగూడ ఇయ్యబడును. పనిచేయు సమర్థులైనవృత్తిగర్తనము కలిగినట్లు పర్తి పి కెటు లుండ వలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట గున్న వారు కంటికి ఈనిరక చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యస్ రంగను.

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ.  
81-వ. తేరువీధి, తిరువల్లిక్కేణి, చెన్నై నగరము.

నల్లలను పోమలను నశింపజేయునది.



ఇది మనుష్యజాతికి వర్తకపూర్వకము, ప్లేగ్, మైథానుడ్ మలేరియా రోగముల రాకుండ రక్షించగలదు. జగ మెరిగిన జవానువారెవల్ల తయారు చేయు: డా. డి.

కాటోల్ పొడరు

నల్లలను, పోమలను, ఈగలను, ఇతర జాతిబాధల గలిగించు పురుగులను నశింప జేయును.

టిక్ 1-కి అ. 0.5-0.

కాటోలు క. టి. లు

ఈగలు, పోమలును గగ్గిలను చేరనియకుండ వారదోలును. 240 కట్టలుగల నెట్టె 1 కి. అ. 12 నాలువలెట్టు:—

టి. హర అందుకో, ప్రసాదబారు రోడ్లు, మదరాసు.





గౌ॥ శేషవర్ణగరు బాలాకా గుమాస్తాలుగా గాని,  
తెవిన్యూ ఇళ్ల స్వేచ్ఛరులుగా గాని కొలువుచేసి విమ్మట మేజ  
ప్రేర్పిలులయినవారు వారిదివరకు పనిచేసినవోట్ల మేజప్రేర్పి  
లుగా నుంచబడరాదు. అని యొక తీర్మానము నుపసా  
దించుచు నిట్లు ముచ్చటించిరి. దోషవిచారణలు చాలభాగము

భరత్ నాథు మేజస్ట్రేటులు, డిప్యూటీ సెషన్స్ జడ్జిలు, సబ్ మేజస్ట్రేటులు, ప్రేమనీ సబ్ మేజస్ట్రేటులు, తాలూకా మేజస్ట్రేటుల చేతులలో గలను. వారు తాలూకా గుమాస్తా మొదలు కొలువు చేసిన జిల్లాలోనే ఈ యాన్వేషణలను పొందుచున్నారు. అప్పుటి మనుష్యులకు వారెవరియన్న వారగుటచే న్యాయ విచారణను నిష్పన్నపాతముగా జరిగిపోవనికరచుచున్నది. వారి కిష్టాలు, అనిష్టాలుగలరు. వారు చిన్న యాన్వేషణలు చేసినప్పుడు తిరిగినవారియెడల పెద్ద వాకల్స్ పోవుచున్న పలువుర స్నేహితులకు కోపము కలుగును. నవ్వెదరు. మేజస్ట్రేటుయొక్క చుంచి కొరక అతనిని తొలగిపోటికి మార్చివేయవలయును. దగ్గర జిల్లా కలెక్టరులు వారి వారి జిల్లాలనుండి మేజస్ట్రేటులకు మార్పుకొనవచ్చును. గ్రామ మాలలో కరణము పార్టీ, మునబు పార్టీ యొక్క యందును. వీరిద్దరి మేజస్ట్రేటు ఎగిరియుండవచ్చును. అప్పుడు న్యాయము నిష్పన్నపాతముగా జరుగునని ఈ మేజస్ట్రేటు దగ్గర నుండి ఈ కేసు మార్పుచే పెట్టబడుచున్న ప్రాస్పెక్టుపటి మనలెన్నో చూడడు. జనలకు శిక్షలను తేయుటకైకారములు తేజిపిస్తామని నలులను మూడేడ్డవమించి ఒక్కతావున నుంచరు. వారిని రాజధానిలో నన్ని చోటులకును మార్చెదరు. జిల్లా మునబులనే అవిధముగా జేయునప్పుడు జనలకు శిక్ష చేతు గల మేజస్ట్రేటులు ఎట్టి ఆచరణములకును పాటకావడ వారితరుల న్యాయమయినది జనులలో నమ్మకము కలుగ కలయును. అందుచే రాజధానిలో న్యాయపరిపాలనను సరిగా జరుగుటకు గవర్న మెంటు వారి తీర్మానము సంగీకరింపవల యును. ఏ మాన్యములంతయు ఈ మాన్యవలన గలుగు అధికత్యయ మేమి యులేదు.

కా. నరసింహయ్యగారు.

ఒక యాన్వేషణ ఒక చోట చాలకాలముండి యిష్టానిష్టములను గలిగియున్న చో న్యాయపరిపాలనమునకు భంగపరము. అందుచే వారిని నాచోట నుంచరాదు. ఆచ నూత్రముపయి నీ తీర్మానము ధార పడి యుండుట చే గవర్న మెంటు వారు చెందుకంగీకరింపరాదో తెలియజేస్తామి.

కా. కార్త్యుగారు.

ఈ తీర్మానము మేజస్ట్రేటులను నియోగించు విషయము కఠినమయిన నిష్ణయములను విధించుచున్నది. ఇంతవరకును భూమిగాని, బంధువులుగాని, విశేష మెరియున్నవారుగాని యాన్వేషణ వీరిని నియమింపవద్దను నిబంధము కలవు. జిల్లా కలెక్టరులు వారి నిజస్థితిని మన్నిరకుటకు సంయమము లేదు. తిరిగి కలెక్టరులకు తీర్మానమొక్క యాన్వేషణ మేనియో తెలిపెదము. తమ యాన్వేషణలలో లోనికి అంతరంగిక యిష్టానిష్టములను (ఒకప్పుడు స్వల్పముండి తప్ప) మేజస్ట్రేటులందరిని దీసికొని వెల్లువరకుటగాని, వారు న్యాయమును సరిగా జేయరకుటగాని న్యాయముగాదు. ఈ సభలో అనను గూడదు. జిల్లా మునబులు జెందిన తరగతి నుండియే వీరును నమ్మచున్నారు.

కా. రామచంద్ర రావుగారు.

ఈ చర్య యిదివరకే సభలో మేజస్ట్రేటులను నిష్ణయించు విషయము చాలపర్యావరణము వచ్చియే యున్నది. సరియైన నీతిని గలిగియుండుటకు వీలుగా నుండ నట్టి బంధపనులను జేసి జేసి పయికివచ్చినవారిని మేజస్ట్రేటులుగా నియమించు నిబంధనకు, లంచములగొడవ, స్నేహితులచుట్టుముల సుబంధము పడుపాతాన్వేషణము మొదలగునన్నియు నిట్టి చర్యలలో నుండిరింపక అందు.

కా. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు.

ఈ మొర పెట్టుట కియే మొదటిపర్యాయము కాదు. ఒకప్పుడు సభలోని చోద్యమును ప్రాంధీంచినవను య్యలను మేజస్ట్రేటులుగానియోగించువరకును ఈ బాధలుండు నట్టివే! వారిమీద అనేకవిధముల మోపబడుచునే యుండును. ఇందుకు తగినమందు ఏదనిగా సబ్ మేజస్ట్రేటులకు నలు స్వల్ప యాన్వేషణలతో ప్రాంధీంచినవారి కిచ్చుక తీతము వృద్ధి జేసి దిస్తామని మునబులెల్లు నియమింపబడుచో అట్లే మేజస్ట్రేటులను సమరము నియమించుట యయియున్నది.

కా. శర్మగారు.

ఎటువంటివారిని మేజస్ట్రేటులుగా నియమింపవలసినదియో ఆ ప్రశ్న మన యెదురులేదు. దగ్గరనున్న జిల్లా నుండి మేజస్ట్రేటులను మార్పుకొనుటవలన న్యాయపరిపాలనమునకు మెరుగుగలుగును.

కేవలమిల్లగారు.

హైదరాబాద్ మేజస్ట్రేటుల మార్పుదకు నేను భంగముగా చూడలేదు. జనల మనస్సులలో నుండు భయములను తొలగింపవలసినదని వాత్సర్యముయొక్క యుద్దేశము. మేజస్ట్రేటులను యాధికారముల నాలాచించినప్పుడు చాలమంది యంతరంగము న్యాయముగా నుండుటయే ఆశ్చర్యమయిన సంగతి.

గవర్నరు గారు.

యాన్వేషణలను నిష్ణయించుట యందున్న నీటిచర్యలలో జాగ్రత్త కష్టములు లోకమంతటకులవు. ఈ పనులకు దోష్టగీయుల నియమించుటకును వారి న్యాయదృష్టిని తొలగించు నిబ్బాదులేవయిన యాన్వేషణ అట్టివాని పాల్పడమండ గవర్న మెంటు వారు తగిన జాగ్రత్త పుచ్చుకొనుట కేవలమవసరము. తీర్మానమునకు పాదించినవా యుద్దేశ మిచ్చవలన ఫలింపగలను. ఇక ఎట్టివారిని మేజస్ట్రేటులుగా నిష్ణయింపవలయునో ఆ విషయము నింకొక పారిచర్చింపవలయును. అందుచే ఈ తీర్మానము పవనహరింపబడినచో మేలు.

అంతట తీర్మానమును విశ్లేషణ గవర్నమెంటునది.

లాహోరు

పంజాబు ప్రతికా సంఘము

సభచేయుట.

లాహోరు మే 21:—పంజాబు ప్రతికా సంఘము వారిక్కడ అదివారము సభచేసిరి. సభకు చాలమంది దయచేసిరి అబ్దుల్ హక్ ప్రతికా సంపాదకులగు బరకతు అలీగారు సభాధిపత్యమునొందిరి. ముల్తానలో ప్రత్యేక న్యాయస్థానము వారి వద్దయిచ్చిన వాజూలములలో, 'హిందూస్థానీ' ప్రతికల మీదను, తదితర దేశభాషా పత్రికలమీదను కొన్నిదోషము లాకోపింపబడినవి. ఇవి సరికావు. మరియు, లేనిపోని కథలను బయలుపేరినప్పుడు వీరిని న్యాయించువంద హిందూస్థానీ తదితర పత్రికలు చాల సేవ చేసినవి. పత్రికాధిపతులందఱు, దేశభాషాపత్రికల కష్టస్థులములు తెల్పి నెంటుగానికి నివేదించుకొనవలెను. దేశభాషాపత్రికల అభివృద్ధియును తమకు ఆపార్థము చేయబడుచున్నదయ్యి, కామీగ్రుపత్రికా సంపాదకులగు మహమ్మద్ అలీగారికి స్వల్పతలేందన, ఏదైన కొండపొడవైనవలన పంపవలసినదని లక్నోలోని డెయిలీ టైల్స్ గాపు పత్రిక నూచించినది. వీరిని రాజపత్రికాధికారుల గవనించుటకును, మేము కోరుచున్నామని వీరు తీర్మానించిరి.

లాహోరు కుట్రకేసు.

లాహోరు మే 25:—నేడు 10 గంటలకు మరల విచారణ ప్రారంభమైంది. చాలాసంఖ్య దుర్మార్గువనియును అరిచి దగ్గరకు అయోగ్యులు చాలమంది నమ్మచుచుదరియును బందిపోటు చేయుటకలకు ప్రయత్నించెననియును సర్దారాల్ చెప్పిన సంగతులను కల్పానుసంగును ప్రదీకలను హుమకారును గూడ స్థిరపరచిరి. మరల సాక్షి ఇటులచెప్పెను. తనకుగల యిబ్బందులను నడుపుచు బుగాళమునుండి ఆయుధములను తెప్పించుటకును చాలమంది బందిపోటుదారులను పోగు చేయుటకును చేసి ప్రయత్నములనుగూర్చి లాహిరింగు వాతో చెప్పెను. డాక్టరు ఎ.ఎ.అలీగారుగారు గా సాక్షి ఇటుల చెప్పెను. నే నిదివరకప్పుడును ఏకములోను లాహిరింగు మీద సాక్ష్యముచెప్పలేదు. ఈ కేసును వాకలుచేయుటకు పోలీసువారు పూర్తిగా మునునకు వచ్చినపుడు నేను పాడితాతను. పాడి వాస్తవ్యుడగు బహదూరుంగు గూడ నిటులే సాక్ష్యము చెప్పెను.

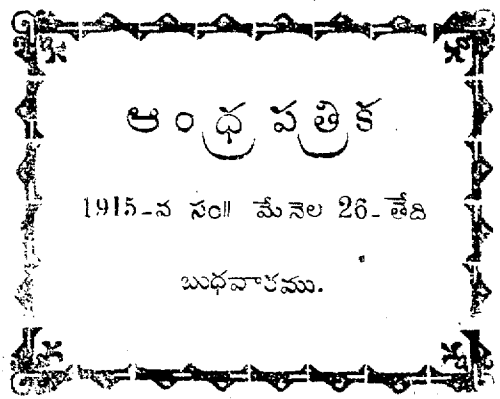
ఫేరావూరులో వనపరి శోధక కార్యాల యాధికారి యగు ట్రూపుకాజిల్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి. రసవిహారమునా యొద్ద హెచ్చుమాస్తాగా నుండెను. నేను చూచుచున్న రెండు పోటి గ్రామములకు అతని యావృతులయే తోచుచున్నది. అందు ముఖ్యముగ నేడమవై పుచ్చు దతిని పోలియున్నది. నేనతని దమ్మనీ తనకు జూచుచుందును. నేను చూచిన రెండు కాగితములలో నొకదానిలో కొంత అతడు వ్రాసినది. రెండవదిగూడ నతడు వ్రాసినట్లే యున్నది.

అత్రూరు మూలాసింగుతోగూడ సాంకేతండ్రి సాంకేలో య్యునిఫర్ము పోలీసుకాఖిలానన్న నావాసింగు హవల్దారుని భార్యయు అతని కొడుకు సాహేబుసింగును కుట్టవాడును హిందూదేశమునకు వచ్చిరి. ఆ కుట్టవాడిటుల సాక్ష్యమిచ్చెను. నేను ఒడమీదనున్న పురుషింగీతనము మూలాసింగు దగ్గరకు వచ్చుచుండెను. మూలాసింగు మాయూరికివచ్చెను. అతడు అమృతసాగులో డాక్టరు ముతుకు

బోయి అచట హరినాసింగును చూచెను. అట్లువాడు పింగళేను సయాలాకోటనివాసియును హర్నానుసింగును కోట్లలో పోల్చెను. మూలాసింగు వాచేత రాదనింగునకును నూరసింగునకును తేభలనుబంపించెనని చూపుంగును చూచి సాక్ష్యమిచ్చెను. చచ్చాబందిపోటులో దోచుకొనబడిన బంగారపు 50 ముద్దయులు కరిగించిరిని మూలాసింగును ఇతరసాక్షులును చెప్పినవిషయములు ప్రసరముచు మేము వానిని కరిగితిమని స్వర్ణకారులగు బంట్లాసింగు తహాలింగు చెవనుసింగు విర్నానునివాసియును జేలీరామును సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈచచ్చాబంది పోటుకకు చేరినమరికొన్ని విషయములను లంబరుదారు తార్కికును స్వర్ణకారును బర్నింగును జోళ్లను చేయుజ్జుతు సీరపరచిరి.

విదేశములనుండి వచ్చిన సోదాసుసింగు ఇటులచెప్పెను. "నివాసింగు ఏర్పరచిన పొగయొడలోనే నేను ముఘీనుండి హిందూదేశమునకువచ్చితిని. ఒడమీద 70 మంది రాజద్రోహకార్యములనుచేయుటకు కృతనిశ్చయమైతి. వాడతీరమును సుపర్యాసములనిచ్చిరి. హిందూదేశమునకువచ్చినప్పటిను నేనువాతలోచాలమందితో సంభాషించితిని. నన్ను గూడబందిపోటుదారులలో కలియుడని వారందరునిర్బంధించిరి. ముద్దాయాలిష్టదగుగ గా ఒడమీదనున్న పురుష దొరతనమువాడి వ్యతిరేకమునివాసింగు 2-3 సార్లునువ్యసించెనని సాక్షి చెప్పెను. నిధానుసింగుజట్టిలోనివాతేకాక అతనిద్వారాష్ట్రమరులోవచ్చిన హిందూదేశములందరునుగూడ కేపు సామాను నివాసింగునుకేయిచ్చిరి ముఘీలోనికేసులో జగతిసింగునా మీద సాక్ష్యముచెప్పలేదు నేనాకేసులో ముద్దాయాగా నుండితి. జగతిసింగుతే ముఘీదరు ఉజ్జరాసింగుగూడ నామీద సాక్ష్యముచెప్పలేదని సాక్షి చెప్పెను.

ఒకముద్దాయనిగూర్చి భాగ్యాకలాను లంబాద్దారుడగు అల్లా సింగు సాక్ష్యము చెప్పెను. ఆచూతరు ఉద్దయసింగు సాక్ష్యమిచ్చుటకు ప్రారంభించెను అంతలో న్యాయాధిపతులు ఫలహామునకులేరిరి చచ్చాబందిపోటులోని ముఖ్యవిషయములనుగూర్చియే ప్రస్తావనను విరరించెను. ఇటీవల చుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో నివసించు నీకుటు కొందరు విదేశములనుండి వచ్చిరిని నడుపుచు నృత్రాంతమంతయు నతడు సవిస్తరముగ చెప్పెను. ఆంగ్ల దొరతనమువలన కలుగుచున్న ఇబ్బందులను వారుచెప్పిరి. వారు ఒప్పరమును కరిగించుటకు నిశ్చయించిరి. ఆయుధములను కొనుటకును బాంబులను చేయుటకును కాగలసినధనము కొరకు వారుచెచ్చాబందిపోటునుప్రేరింపించిరి. నన్నును నాతండ్రిని బందిపోటుదారులలో చేరుడని వారిడిరి. తిగినమంది పోగు చేయుమని వారు నాతండ్రిని కోరిరి. బూరుగారుద్వారా అను ప్రదేశము మీరు మూలగా నింటికిగారున్నది. అచట వీరు ఆలోచనలు చేయుట కేర్పరిచిరి. నాతండ్రి ఆమెరికా నుండి వచ్చినప్పటిను బాదులో సభజరిగిననాగతి నేనాతనికి చెప్పితిని నేనుగూడ నీకుటులో పనిచేయుటకే వచ్చితినిని నాతండ్రిచెప్పెను. ఒకకేసు సంబంధమున నేను నాతండ్రి అమృతసాగుకు రాకపోకలు జరుపు సంబంధమున ముద్దాయాలను తనకుగా కలిసికొనుచుంటిమి అప్పుడే చచ్చాలో బందిపోటు చేయుటకుగొంచి ఆలోచించితిమి. చచ్చాలో చాల అస్తికొంతును దానిని తీసికొనిరచ్చుటకు చాలమంది కావలెను. అందులకు మూలాసింగుగూడ కొంతమంది మనుష్యులను పోగుచేసినది చెప్పెనని వారు వాతో చెప్పిరి. నేనుగూడ కొంతమందిచేర్చితిని తాళాలు తుళులు ఇనుపకెట్టెలు పగులగొట్టుట కొక కమ్మననిచేర్చితిమి. మేము 16 గురము ఆయుధములను బాంబులనుపట్టుకొని అర్ధరాత్రి కళ చెచ్చాకువెళ్లితిమి. అచట చెవీరామునింట బడితిమి. మూలో 4 గురు మనుష్యులారాత్రి మరల కనబడలేదు. మేము 12 గురము మాత్రమే పోలిటనున్న చెరువుదగ్గర కలిసి కొంటిమి. దొరకేససాక్షుల కావలె నువారికి కొంతసాక్షునిచ్చెదమని వారినిరి. ఆసామ్యంతయు ఆయుధములను కొనుటకును బాంబులుచేయుటకును వినియోగింపవలెనని మొరట నుద్దేశింపబడినదిగా న నవ్వకును ఏమియును పుచ్చుకొనలేదు ఎరికైనను, ఏదైన రూపాయలు కావలసినచో పుచ్చుకోవచ్చునని యనుకొనిరి అప్పుడు మే మందరమును విడిపోతిమి. స నా ను సింగు చేతి కొక పాంబు ముక్కతగిలినదిగాన వరనిని స్వగ్రామమునకుబోయి బందిపోటువాడతో గ్రామములకుజరిగి పోట్లాటులో నాచేతికి వెట్టతగిలినదని చెప్పుమని వారినిరి. అతడు వెళ్లిపోయెను. నేను మరికొందరితో సాక్షునుతగిలిన అమృతసరమునకు వెళ్లితిరి అచట మేము గులాబసింగు ధర్మకాలబోడిగితిమి. నేను సాక్షును మూలాసింగునకిచ్చి సామ్యులమునకు నాస్వగ్రామమునకు వెళ్లితిరి అదిచెప్పి సాక్షిత్వము పోలీసువారు పట్టుకొనువరకును జరిగినవిషయములను క్లుప్తముగ వివరించెను. చెచ్చా బందిపోటులో నున్నవారిలో నీకోట్లలో నున్నవారి నందరి నాతడు పోల్చెను.



యుద్ధము-ఇటలీ.

వేచివేచి ఇటలీ రాష్ట్రము పడిమాసముల మీదట యుద్ధములో ప్రవేశించినది. ఇంతకాలమును ఇటలీ ఏమిచేయునో ఎట్లు మొగ్గునో యను తర్కములే వినవచ్చుచుండినవి గాని నిజముగా నడచుచుండిన కార్యముల్కిట్టివియని తెలియవచ్చియుండలేదు. ఇటలీవారు ప్రకటించిన ప్రకటనయొక్క సారాంశము యాటరు తెలిపియున్నాడు. ఇటలీ ఇంత కాలమును నొకవైపున జర్మనీ ఆస్ట్రియాలతోను రెండవవైపున మిత్రముండలితోను నుత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుచుండట విషయమే. సర్వీయా మీదికి ఆస్ట్రియా లంఘించునప్పుడు ఇటలీకొక్క మాటయైన దెలిపినదిగాదు. ఆస్ట్రియా జర్మనీ లిటు లీలు మిత్రత్రయమునకు పేగునకు మాత్రమే కాని యెప్పుడును నంత యెక్కువ స్నేహముండి నదిగాదు. ఏకోసా రాజనీతిజ్ఞు లీ మిత్రత్రయ సంబంధమెగిరిపోవునదని మొదటినుండియు నభిప్రాయ పడియున్నారు. ఇటలీ దేశమునకు జాతీయముగా చేరవలసిన టికోలునీయు ట్రీస్టునీయు ఆస్ట్రియా స్వాధీనమున నుంచుకొని నంతకాలము రెండు దేశములకు స్నేహము నున్న. ఆస్ట్రియా జర్మనీ లెల్లప్పుడును ఇటలీ ననుమోదముతో జూచుచుండినవి. బాల్కను ద్వీపకల్పమున చిన్నచిన్న రాష్ట్రములు రష్యా పోర్చుగలుజు బలవత్తమైన యెకల తనకు నష్టము కలుగవచ్చునను భయమున నిటలీ ఆస్ట్రియా జర్మనీలతో స్నేహ నుభివయింపవలసి వచ్చినది. ఆ స్నేహము నుపయోగించుకొని ఆస్ట్రియా స్వబలమును వృద్ధిచేసికొన ప్రయత్నించినది. ఈ విధముగ వరస్పరా చిక్వాసముతో గూడిన స్నేహమెన్నడో యొకనాడు ముగియకతప్పదు. ఆ దినము తుట్టతుదకు సంభవమైనది జర్మనీ ఆస్ట్రియాలు గెలుపందుట తటస్థించినచో నిటలీ యుక్తితము గావలసినవచ్చును. అన్ని ఇతర రాష్ట్రములవలె చే ఇటలీయు తన స్వాతంత్ర్యమునకై లోకకంటక నిరంకుశాధికార మూర్తులగు నాస్ట్రియా జర్మనీలవై న కత్తిదూసినది. యుద్ధము సాగవలసి యున్నది.

ఇటలీ యుద్ధములో దిగినంతమాత్రాన మిత్రముండలివారికి గొప్ప సహాయ మగునని తలంపరాదు. యుద్ధము త్వరగానంతరించుననియు తలంపరాదు. ఆస్ట్రియాకు అటు రష్యా, ఇటు ఇటలీ తొందరలు మిక్కిలి ఎక్కువ యగును. అందుచే ఈరెండు దేశములును కలిసి చాలకాలము పోరాడినతరువాత ఆస్ట్రియాను లొంగిపోయగలవు గలదియే. యాలో పోరాడుచున్న రష్యావారిమీది భారము చాలవరకు తగ్గును. రష్యావారిమీది జర్మనీవారి దాడియొక్క యుద్ధము ఆస్ట్రియా సహాయము తగ్గుట చేకొంత శాంతింపగలదు.

మిత్రముండలివారికి ప్రాంసు బెల్జియములలో సహాయము చేయుటకయి ఇటలీ కొంత సైన్యమును పంపగలుగును. ఇంతకాలమును ఇటలీ సరిహద్దులలో ఇటలీ జర్మనీ లో జేరు నే.మో యని కాపుండిన పదిలముల ప్రాంత సైన్యము ప్రాంత బలములను పెంచుటకు తోడ్పడగలదు ఇటలీ నా కాసైన్యము నామాన్య మయినది గాదు. అది తుర్కీని ఓడించుటకును, కాంస్టాంటినోపెలును పట్టుకొనుటకును, కొంతవరకు తోడ్పడును. ఇటలీని జూచి రుమానియ గ్రీసులును త్వరలో మిత్రముండలివారినిజేరి తేత్రపుల నోడించువని మరింత సులభము జేయవచ్చును. సంభవములను వేచి యుండుట మేలు.

ఇటలీ.

ఇటలీ దేశమున కుత్తమున స్విజ్జర్లండు, ఆస్ట్రియా దేశము లున్నవి. ఆస్ట్రియాలో నిచ్చట ప్రవేశించుటకు మహాన్నతపర్వతములగు ఆల్పసు నాటవలయును. ఇటలీకి తూర్పువైపున ఏడియాటిక్ సముద్రమును, ఆసముద్రమున కావలివైపునలింగి ఆస్ట్రియా రాజ్యమును గలవు.

సన్నాహము.

1914-వ సం॥ ఆగస్టునెల యూరపులో యుద్ధము ప్రారంభమైనప్పుడు ఇటలీ ఎంతమాత్రమును యుద్ధములోదిగుటకు సిద్ధమైయుండలేదు. ఆరువారములైనను యుద్ధము చేయుగలసామర్థ్య మప్పుడున్నదని తోచదు. కాని గతించిన ఎనిమిదిమాసముల నుండియు మహదృఢతక్రియలు కావించబడినవి.

సైనికులు.

ఇప్పుడు యుద్ధములో నడిపించుటకయి ఇటలీకి 27 లక్షలమంది తయారయిన మొదటిరకత్త సైనికులు గలరు. మొట్టమొదట యుద్ధమునకు వెళ్ళినవారు 10 లక్షలు. వారిమొత్తమున్నది పదిలక్షలు. వీరందరు 30 సం॥లలోపువారు. వీరుగాక టెలిగ్రాఫు లులు, రిజర్వులు కలిపినయెడల మరి పదిలక్షలగును. ఇటలీయొక్క కాల్పులు 92 పటాలములు. పటాలమునకు 4000 మంది సైనికులుండరు. రెండుపటాలములు గ్రానెడియర్లు, బెర్నార్డ్ పటాలములు 12, సైక్లొబెర్నార్డ్ పటాలములు 2. 12 పటాలములు కాగ్నోనీయర్లు, ప్రాంటియరు గార్డుస్ 12 పటాలములు, 12 పటాలములు ఆల్పయిన సైన్యము కలరు. ఇందులో ఆల్పయిన, ప్రాంటియరు, బెర్నార్డ్ పటాలములు ఆల్పయిన పర్వతములలో యుద్ధము జేయుటకయి ప్రత్యేకముగా సిద్ధముజేయబడినట్టివి. 4,80,000ల సైన్యమునకు ఆల్పయిన పర్వతములలో గడవిన యావయాసముల నుండియు పర్వత యుద్ధవిధానము నేర్పబడుచున్నది.

గుట్టపుదళము.

లోకమందంతటను అత్యంత సామర్థ్యముగలదని ఇటాలియను అత్యంత ప్రఖ్యాతిగడించినట్టిదే! కాంటింటింటికొక గారి నానుకత్తముక్రింద నిది గొప్ప ప్రఖ్యాతిని గడించునటకు నందియులేదు. ఈ సైన్యము 4 డ్రాగును పటాలములు, తొమ్మిది లాంసర్లు పటాలములు, 16 పటాలములు లైట్ కావలికిగా విభజింపబడినది. ఒక్కపటాలములో 1000 మంది సాగ్నోద్రులు లుండును.

ఫిరంగులు.

ఆగస్టునెలలో ఇటాలియను సేనకు కావలసినన్ని ఫిరంగులు లేకుండుట గొప్ప లోటుగానుండెను. ప్రాంతి వారిచే కనిపెట్టబడి ఈ యుద్ధములో జర్మనులను భ్వంసము చేసిన 75 ఎం ఎం. ఫిరంగులను చేయుమని ప్రాంసుకు ఆర్డరు నిచ్చిరిగాని, ప్రాంతి సైన్యమునకు ఆ యుద్ధములను చేయుట తోనే సరిపోవుచున్నదని ప్రాంతియుద్ధాధ్యక్షకర్త గారముల వారు చేయజాలక పోయిరి. అంతట ప్రాంసుయొక్క దయచేత, సమూహానికి కొన్ని ఫిరంగులు పంపబడగా, వానినిబట్టి కావలసిన వానిని రాత్రింబగళము రయిత్వే కర్తా గారములలో సయితము ఇటలీ సిద్ధముజేసుకొనెను. జర్మనీవారి 75 వ నెం బరు ప్రస్తుఫిరంగి సయితము ఇటలీలో యుద్ధమునకయి తయారుచేయబడినవి. ఇటలీయొక్క ఫిరంగి సేన, 12 పర్వత పటాలములుగాను, 13 పటాలములు కొటలను, సముద్రపు కేవులను ముట్టడించునట్టిదిగాను విభజింపబడినది.

ఇతర తరగతులు.

ఈ సైన్యపు ఇంజనీయరు పటాలములును దేశముయొక్క ప్రకృతి సిద్ధమైన ఆటంకములనుబట్టి అనేక విభాగములుగా చేయబడినవి. ఆటంకములు సాపర్య, ఒక్క పటాలము మైనర్లు, నూడుపటాలములు గ్రానెడియర్లు, ఒక్క పటాలము లగువారి, ఒకపటాలము ఏకోప్రాటెట్టు, 15 పటాలములు వైమానికులు, 300 విమానములు, నూడుపటాలములు రైల్వే ఇంజనీయరులను గలరు. ఆల్పయిన కొండలలో విమానములు ఎవరికిని పనికిరావుగాని, ఏడియాటిక్ తీరమున యుద్ధములో వాగుగా యుపయోగించును. యుద్ధములో నలి సాహసముతో ఇటాలియనులు పోరాడెదరని వేరుగా వాయు సేనను లేదు. కొంతమంది ప్రజలీ యుద్ధ మనవరమని అనువారున్నను యుద్ధము ప్రకటించబడుటచే ప్రాంతిలోని తాకి ప్రాంతకని తీర్పుకొనుటకు ఇటాలియను అవ్వెట్లూరుచున్నార.

నాకాదళము.

ఇటలీకి 6 డ్రెడ్నాట్లు యుద్ధ నాక లున్నవి. అందు రెండు ఈసంవత్సరమే సిద్ధమయినట్టివి. ఇవి 203రం టన్ను లవి. ఇందు 12 అంగుళముల ఫిరంగులు, 13 అంగుళము గంటకు 22 1/2 28 మియిల్ల వరకు పోవును. 4 లటులు క్రూయిజరులు, ఇతరరకము క్రూయిజరులు 11, డిస్ట్రోయరులు 33 గలవు. 1 గో టార్పెడో బోటులు, 10 సబ్ మెరియనులు గలవు. నాకాసైనికుల మొత్తము 10,000.

ఆస్ట్రియాకు నాలుగు డ్రెడ్నాట్లు కలవు. తక్కిన రకము యుద్ధనాకలలోను ఆస్ట్రియా ఇటలీకంటె వెనుకబడియున్నది.

పెరిషియా నాక

బొంబాయి మే 25:—మే 25: 1 వ తేదీ బొంబాయిలో బయలుదేరిన పెరిషియాను ధూమనాక 28 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సురక్షితముగ లండను నగరమును చేరినది.

ప్రైవ్యుపత్రిక వ్రాయుసంగతి.

లండను మే 25:—రెడ్వెండుగారును సర్ ఎడ్వర్డుకార్నెసుగారును మరల మంత్రివర్గమున చేరునట్లు బలవంతపెట్టబడుదరని ఎల్లవారును తలంచుచున్నారు. ధర్మిలుగానుగూడ నుండురని ప్రైవ్యుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఇంగ్లండు దేశపు రాజకీయనీతి.

మంత్రివర్గములోని సభ్యులు.

అలహాబాదు మే 25:— పుయనీపత్రిక లండనువలే ఖర డిట్లు తొలివార్తను పంపుచున్నాడు:— ఈక్రిందివారు క్రొత్త మంత్రివర్గములో చేరువరని, ప్రైవ్యుపత్రిక పార్లమెంటువిలేఖకుడు తెలియజేయుచున్నాడు:— లిబరల్ పక్షములోని వారు — ఆస్క్విత్తు, సర్ ఎడ్వర్డుగ్రే, లాయడుబార్ని, క్రూప్రభు, మేకెకన్నా, సర్ జి. సియను. పక్షమునకును చెందని వారు— కిచినరప్రభు, యూనియనిట్టునిపక్షములోనివారు— లాస్సెడెరు ప్రభు, బోనెడెలా, లేబరుపక్షములోనివారు— అర్థరు హౌండర్సుగారు.

ప్రధానమంత్రి వాగ్దానలేఖ

లండను మే 25:— సర్ ఎడ్వర్డు స్పెయరుగారి రాజభక్తి సహమానించుచు హేతువిరహితముగ వ్రాయబడిన లేఖల కారణమును స్పెయరుగారికి సాహభూతిని దెలుపుచు స్పెయరు గారికి ఆ స్క్విత్తు మంత్రిగా లొక లేఖను వ్రాసిరి స్పెయరు గారి కొసంగబడిన విరుదములను శ్రీ రాజప్రకవర్తిగారు తినిజేయరని గూడ ఆస్క్విత్తుమంత్రిగారు ప్రకటించిరి.

హిందూ దేశపు టపాలు.

లండను మే 25:— మే 25: తేదీ హిందూ దేశము నుండి బయలుదేరిన టపాలు, నేడు లండనులో బహ్వాదా చేయబడినవి.

రైలువే ప్రమాదము.

సంగతి సందర్భములను విచారించుట. లండను మే 25:— కార్లిస్ రైలువే ప్రమాదమును గురించి అధికారులు సంగతి సందర్భములను విచారించిరి. సైనికులతో బండినచ్చుచున్న పటాలమున, లోకలుబండి యున్న సంగతిని మరచి, సిగ్నలు ఇచ్చితిని సిగ్నలు ఇచ్చేవాడే చెప్పివాడు.



# విరోధ మహాసంగ్రహము.

ఇట్టి.

ఇట్టి ప్రతిఘటనలయందు.

సేనాధిపతి రణరంగమునకు వెళ్లుట.

రాక్షసాదులు వెడలిపోవుట.

రణరంగమునకు బయలుదేరుట.

రోము మే ౨౧:—ఇట్టి దేశపు సర్వసేనాధిపతియగు కౌంటు కడోర్నా గారు అధ్యక్షత వహించి రణరంగమునకు బయలుదేరి. జిప్రా ద్యుతుగాను, తదితరులను, సావోయి రాష్ట్రపురా కుమారులను, సేనా చేరుట కాదుత్తులగు చున్నారు.

శత్రువులు నాకలను మరల పారివచ్చుచేయుట.

లండను మే 2౧:— హేగు ఒడంబడిక ప్రకారము సంధి జరిగిన పిమ్మట శత్రువుల కడ నాకలను వారికి మరల నిచ్చివేయబడునని ప్రకటించబడినది రోమునుండి తిరిగివచ్చిన వచ్చినది.

రాక్షసాదులు రోమును విడిచిపోవుట.

జర్మనీ ఆస్ట్రియా బవేరియా ప్రాన్స్ క్వీంసల రాక్షసాదులు రోమునుండి వెడలిపోయిరి.

స్విట్జర్లాండు తిరుగుబాటు.

లండను మే 2౧:— టెర్రిని మేము స్విట్జర్లాండు తాట పట్టుమనకెట్టిరంగమును కలిగింపమని ఆస్ట్రియా జర్మనీ ఇట్టిదే శత్రువులను ప్రకటించిరి.

ఎడ్రియాకు వస్తున్నవారు మూసివేయుట.

కలకత్తా మే 2౧:—ఇట్టి వారు ఎడ్రియాటిక్ సముద్రము లోనికి ఒడంబడిక వచ్చిపోవు వారయన మూసివేసిరి. ఈ సంగతి స్త్రీయరుకంపెనీలకు తెలియజేయబడినది వెనీసు పట్టణమునకు వెళ్లవలసిన స్త్రీయరులు, జనోవా పట్టణమునకు వెళ్లవలసిన ఇట్టి అధికారుల ప్రకటన.

రోము మే 2౧:—ఇట్టి అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— ఒకవారు ప్రాన్స్ములుగా కాన్స్టెన్స్ ఆస్ట్రియా వారు మాస్టా చాల మీద కింగులగు చేసిరి. కాని జరుగదము కాతేను ఆస్ట్రియా వారి కింగులగు స్థానముల మీద మనము ఫీ గులను వేసితిమి అనివాద్యులను ఫ్రీయూలి ప్రాంతములను ప్రశస్థించునండి, మరల ఆస్ట్రియా రాజ్యము లోనికి వెళ్లుచున్నారు. ఆస్ట్రియా వారు కొద్దిగాటి నిరోధము మాత్రమే కలిగించి మనసేను కాపాడెను, కర్మిక్కు, వెర్నా, సెరోయింగునో, టీజోలను, ఇండియా, ఇసోబాలకు మధ్యనున్న ఉన్నత ప్రదేశములను పట్టుకొనినది. మరలను వ్యవసాయ చేసేయు గొంగులను కాల్చియు కట్టి యా వైకులు కలకత్తా మరలిరి.

ఇట్టి-నిత్ర పండిలి

అలహాబాద్ మే ౨౧:— రోహా గారు రోమునుండి, క్రానిక క పత్ర క కిట్లు వాయుచున్నారు:— విరోధ ప్రతిఘటనలలో మేము పాల్గొనినది ఇంద్రాబాద్ లో వైపును ఇట్టి ఆస్ట్రియా జర్మనీదేశము లొక వైపును మున్న కనకమున్న ఇంద్రాబాద్ ఇట్టి ఆస్ట్రియా మీద యుద్ధము ప్రారంభించినది. ప్రాన్స్, ఇంగ్లాండు ముతోచేయదు. ఇంద్రాబాద్ ముందుగాను ప్రతిఘటించుచున్నది. ముందుగా దేశములను పట్టుకొనలసిన యుద్ధం ఒకరికొకరు సాహసో యుద్ధము చేసికొనుట. ఒకరినొకరు, నాకల రెండవవారి కలిసి విడిచివేయదు. ఈ యుద్ధము చేసికొని, క్రాగితములను విడిచివేయదు.

ప్రాన్స్

ప్రాన్స్ మే 2౧:— ప్రాన్స్ మే 2౧:—

లండను మే ౨౧:— ఆంగ్లేయ ప్రతిఘటనల వైరుధ్యవైరుధ్యము కిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— తొలి క తేది 3 కి ముగిసిన మహాసంగ్రహమునకు బంగారా లాన్సు రుద్రకలమునకును, పులుబాటు అడవి గిరినది. ఒక మూల కొద్ది దూరమునకు కింగులగునని, కాన్స్టెన్స్ వివరముగాను చెప్పి ఇండియాను వెంటను తెలియజేయబడినది.

జర్మనీ వారి దురాగతములు.

నిష్కముట్టుకొను తుపాకిగుండ్లను వేయుట.

లాహోరు మే ౨౧:— సి. ఎం. గె జెట్టుకు వచ్చిన వార్త:— ఆంగ్లేయ ప్రతిఘటనలనుండి, యుద్ధపు సంగతులను కన్నులారా వినినా రొకరిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— జర్మనీ వారి సాకివెట్టులతోగలని బ్రిటీషు ప్రతిఘటనలకు నిష్కముట్టుకొననిది. జర్మనీలు నిష్కముట్టుకొన తుపాకి గుండ్లను వేసియుండును. చరిత్రయిన వాతంతములను చూడగా, బాగ్దాద్ మాడిపోయియున్నది.

పరాసు అధికారుల ప్రకటన.

స్టాంబుల్ మే 2౧:— పరాసు అధికారులెట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— లింగిమాను, ఇష్మహాద్దుగూడ జర్మనీలను ముందుగానుండి చేసితిమి అట్టి మునుపటి జర్మనీలు రెండు సార్లు పడి యెదిరించగా వెనకకు వెట్టితిమి. న్యూరూకు ఉత్తరమునకు నాలుగు సార్లు పడగా ఫింగులను వేసి వెనకకు కొట్టితిమి. జర్మనీలకు చాలనష్టము కలిగినది.

రణరంగమునది ఆంగ్లేయ సేనలు.

ఇట్టి యుద్ధమునకు దిగింట్లు విడిచి వేసియుట. లండను మే ౨౧:— ఆంగ్లేయ ప్రతిఘటనల వైరుధ్యవైరుధ్యము కిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— జర్మనీలు విషవాములను క్రియోగించి ఎరింగుచున్నది. ఇంగ్లీషు ప్రాంతములందు ఆంగ్లేయ సేన వెనకకు వెట్టితిమి. ఇట్టి దేశము యుద్ధమున దిగింట్లు మిక్రియందలికె కలకు తెలిసి వంతింపిరి.

బెలియము

ఇ పేరు రెండవ యుద్ధము

ట్రెట్టోనియును సేనల పరాకరము. ఒక కలెఖు కథ.

లండను మే 2౧:— ఆంగ్లేయ ప్రతిఘటనల వైరుధ్యవైరుధ్యము కిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— ఇంగ్లీషు రెండవ యుద్ధమున ట్రెట్టోనియును సేనల పరాకరము. వీరిలో చాలా దిలపడే రణరంగమునకు వచ్చిరి. వీరిలో చాలా కొన్ని వారో పోరాడిరి. ఏప్రిల్ 22 క తేదిని జర్మనీలు విషవాములను మునుపగాను చుటలను, మిక్రియాలి సేనాముఖము రృ మెల్ల దూరము వీరిపోయినది. ఎక డెక్కడ సేనలను ఇక్కడవారి పంపించబడినది. ఈ పదేళ్లుగా ఏప్రిల్ 22 క సేనా రాత్రి 5 ఫింగులగునని పరిశీలించి అనుభవములను, మాన్యుట్ర పోతులను మున్నగు పటాలముల తీసికొని పుట్టి.

ఒక కథ మును పట్టుకొనుట.

మే 2౧ కే జర్మనీలు చాల విషవాములను ప్రయోగించినప్పుడు ఆంగ్లేయములకు ఎదిరించి ఒక కథ కమును పట్టుకొని 9 క తేది వీరికెది 9 ఆంగ్లేయములకు 991 ఉండెను కా వీరి దిగింట్లు కలిసి వెట్టితిమి. 13 క తేదిని జర్మనీలు మునుపగాను పట్టుకొని లండను ప్రెస్టు లొక చాల కొన్ని వారో పోరాడిరి. ఈ ట్రెట్టోని మును 1/8 గున ముగిసిరి. పలు 91 యుగ వాపోయినది.

స్టాంబుల్ జర్మనీ వారి భగ్గుము. స్టాంబుల్ జెల్సు గారు తెలుసుకొనెను వీరికెది 91 వీరిపోయినప్పుడు పరిమంది స్త్రీ గున రో కంగకమును కలిపెట్టుకొని, దివంగు తము జర్మనీలు మునుపగానుండి చేసెను. వీరిలో 4 గున చరిపోయిరి. కలకత్తా మున్నగు లోపోయినది. కాని మిగిలినవారు ఎరింగు వెనకండి చేయగా ముందుకు వచ్చి మున్నగునని రో కంగకము దిగింది రెండు కేములు వచ్చిరి. కలకత్తా మునుపటి వైరుధ్యము వచ్చునని జర్మనీలు వేసికొనినది. వీరిని వెట్టును మాన్యుట కలవనే సార్వభౌమ సేన కడింబుడిది.

ఒక జనము చెప్పునంగతి.

లండను మే 2౧:— వీరిలో జర్మనీలు వేసికొనినది. మున్నగునని రో కంగకము దిగింది రెండు కేములు వచ్చిరి.

కెన్సెన్ డిలెట్టు గారి పరాక్రమును ఒక కందకములోని కొంత భాగము శత్రువులు తిరిగించిన అన్న వృక్షములను వాతన సేసిరి. వెనకకు వెట్టిని బాగుండునని నూచించిప్పుడు కెన్సెన్ రైలు ప్రయగారు కెన్సెన్ బ్రిటీషు సభ్యులుగాడిర వీరినూటల విని వెనుకకు వెట్టిని పరిశీలించి కేకలు వేసి, రెండు సార్లు తాము కూగుకొనినది, వెట్టులతోగలని, దిగింట్లు జర్మనీలను లెక్క వెట్టిక విరోధించుచుండెను. జర్మనీలు ముందుకు ప్రో సి కొని వచ్చినప్పుడు, రైలు ప్రయగారు నుండి ముగ్గురు కందకము కైపు స పరు గెత్తుచు తుపాకులను వేసి రెండు కాల్సిలు సహాయము చేయుటకు వచ్చు వరకు ఆసానుకు నిలువ వెట్టిరి.

కెన్సెన్ ఈ ప్రయగారు వైర్యము.

యార్కు ప్రేర పటాలములోని కెన్సెన్ ఈ ప్రయగారు చాల పరాక్రమును చూపిరి. వీరికి మూడు సార్లు వెట్టులు తగిలినవి. అయినను లెక్క చేయక తుపాకులను వేయక నిలదని వైరికులను పాచ్చించుచునే యుండిరి.

ఖయిలను పట్టుకొనుట.

ఒక కందకము దగ్గరకు జర్మనీలు వెనుకకు వచ్చుచుండగా స్టాంబుల్ గుగారు కందకము దగ్గరకు వెట్టి తుపాకిని బాగుచేసి, ఆ యుద్ధపరిద్యాగము చేయుచుండగా చరిపోయినది చెప్పగా, వారు లొంగిపోయిరి. వీరు ఖయిలులకు బట్టుకొనబడిరి.

జర్మనీలను వాతనముచేయుట.

వైరికపం కిగిని మరయొక భాగము, మీద చాల సేపు జర్మనీ లగ్ని వృక్షము తిరిగించి ముందుకు రాసాగిరి. అప్పుడు కందకములోని సయినికులు ముందుకు కెచ్చి యుద్ధము చేయు దని కేకలు వేసిరి. జర్మనీలు రాసాగిరి కాంచన అగ్ని వృక్షము కలవ వాతనమైరి.

ట్రెట్టోనియును సేనలు.

కనాడా సేనలకు ఏరోజున వచ్చు కలిగిందో ఆరోజున యార్కు ప్రేర, డర్బము ట్రెట్టోనియును సేనలను, వీరి పోయిన సేనాముఖ భాగమునకు పంపించిరి. సాయంకాలము వరకు జర్మనీ లెడించినప్పుడెల్లను వెనుకకు వెట్టి, చక్కగ వెనకకు మరలిరి.

ఒక వీరుని మరణము.

లయన అను సోల్జురు జర్మనీలు విషవాములను ప్రయోగించి యెదిరించినప్పుడు చాల పరాక్రమును చూపెను. డివిజి వీరు గుట లేదు. దగ్గురచ్చుచుండెను. అయినను మరఫింగిని పట్టి చేసి ముందుకు వచ్చుచున్న జర్మనీల మీద అగ్ని వృక్షము వేసి పించి వెనుకకు వెట్టిను. తరువాత సాయంకాలము విషవాములను వీల్చిన దుగ్గురచ్చు మరల వచ్చి చరిపోయెను. మాన్యుట సేన

ఒక సేనలో పోరతిదారుణముగ జరిగినది. గాగి కి (మునుచిప్పల సేన) అని పేరు వెట్టిరి. ఈ సేనలో మాన్యుటలు కాపాడుచుండిరి. ముందుచిప్పల వలన వారిలో చాలమంది యుద్ధమునకు పాకిరానుండ బోయిరి. వాతనములలో కొకకు పరిమందితాటి ఈని కలిగియుండే చెప్పెను. నీవుమరల వెనుకకు బోయి కడవరకును లొంగవలదని వాతనములతో చెప్పెను. ఆతని సభికారులు మరల వెనుకకు బంపిరి. ఆతడు వెనుకకు వచ్చి చెప్పెను. ముగ్గురేదలనల మేమువీరి యుద్ధంత వరకు నిలబడుండి కదలమని వారు మరల నొక లేఖను వ్రాసి ఆ కలవరికి విగరిరి. వారలుల సహాయము చేయవచ్చునరకును వారలనుండి కలవలేదు.

ఒక వైరుధ్య పోరు.

ఏప్రిల్ 6 క తేది సోల్జురచ్చు మునుపటి వార్తను జర్మనీలు కెన్సెన్ శత్రువులను తాకుచుండెను, విషవాముల వలన వారు చాల దాక పడిరిగాని అయినను దిగివలలేను. మేము పోరుటలనే శత్రువులను మున్నగు వాతనము చేయకుండ కాపాడుకొంటిమి.

మేజరు క్రిక్కు గారి సాహసము.

ట్రెట్టోనియును సేనలు సుప్రదర్శమునకు బాటుయై పోరిరి. కిథిలయైన కందకములలోనే శత్రువులను నిలచి యుండి పిమ్మట ముందుకు కేగిరి. మేజరు క్రిక్కు గారికి కాలా నరిక వేయబడినది ఆతడు ధూమిద కూర్పుండి ౧౦ క చుప్పగుల పటాలమునకు పుట్టు చుట్టుకు నట్లుగాను పిగించుచుండెను.

చినా

చినాజవాను వ్యవహారములు.

సంధిముగిలు.

పీటరు గ్రాడు మే 2౧:— చినా వారు న సోను వారు సంధి ప్రతిఘటన మీద సంతకములను చేసి.

రుష్యా

సోవియట్ రష్యాలో రష్యనులు

శత్రువుల మాట్లాడుట

లండను మే 25:—పెట్రోగ్రాడ్. అధికారులు... ప్రకటించిరి. రష్యాలో దండెత్తిన మేము శత్రువులను...

కెయజుగారు ఇటలీయుల రంగమున కేగుట

లండను మే 25:—కెయజుగారు రష్యాలో నుండి వెళ్లిరి. ఇటలీ యుద్ధరంగమున కేగవలసి యూహించుచున్నది.

రష్యావిదేశములపై

రైటు ప్రతినిధి సంతాపించుట.

పీటర్స్ బర్గ్ మే 25:—రైటువాస్తా ప్రతినిధి సంతాపించి సందర్భమున, ఎం సజోవాఫ్ గాట్లు నెలవిచ్చిరి:—ఇటలీ యుద్ధములో దిగుటలన, త్వరలోనే యుద్ధము ముగియగలదు.

గ్రీసు

గ్రీసురాజుగారికి వ్యాధిగురువులు.

లండను మే 25:—ఏథెన్స్. రాజుగారి కిప్పుడు జీవిత శంక తొలగిపోయినది.

జర్మనీ

జర్మనీలో బ్రిటిషు ఖయదీలు.

నగర ఆదరింపబడకపోవుట.

లండను మే 25:—లండనులో విదేశ వ్యవహారములను జూరు అధికారుల క్రింది సంగతులు తెలియచేసినవి. జర్మనులు ఇటుమేరనులను మంచి ఖయదీలుగ పట్టుకొనిన జర్మను వావిలను, ఆంగ్లేయులు నగర నాదరించుటలేదని జర్మనులు ప్రతికారముగ ముమ్మోహమున బ్రిటిషు ఉద్యోగులను ఖయచేసిరి.

అమెరికావారి లేఖకు

జ్యూల ప్రత్యుత్తరము.

లండను మే 25:—ఆప్టర్డం. ఇటలీవారు మిత్ర మండలివారికి చేరుటలన అమెరికావారి లేఖనూర్చి జర్మనులు తమ ఆభిప్రాయము మార్చుకొనిరి. ప్రత్యుత్తరమునకు కొంత గమనించిన వారమెరికావారి నడిగిరి. అమెరికావారి కాగ్రహము కలుగకుండ వారికి కొంత చిత్తులను చేయుటకు వారు కోరిక ప్రకార మచరించుటకే జర్మనులు నిశ్చయించిరి.

బర్మి

జాతీయ యుద్ధము

లండను మే 25:—పారిసు. కాలెక్టరువద్ద తిరుప్పక్కనేలు జరిగెను లిమను వారు సాంధ్యగారి నాయకత్వముక్రింద బ్రిటిషునేలను తీర్చుక మార్కెట్ ను గాని బ్రిటిషువారు వారికి తప్పిచేసిరి. అది అధికారులు ప్రకటించిరి.

దక్షిణ గాలిపోలీస్ పరామర్శలు.

దక్షిణ గాలిపోలీస్ తురుములు రక్షణోపాయములను బలీయులుగ నొనర్చినకు పరామర్శ వారు ముందుకు పోగలిగెను. కొన్ని చోట్ల వారు తురుముల కందకములను మిక్కిలి చేరువకు నూడ పోగలిగిరి.

తురుములైనవిరులువారి పక్షాలములను విడిచివచ్చుట

లండను మే 25:—ఏథెన్స్. 500తురుములైనవిరులు వారివైనికోద్యోగులును, స్మిర్నా వద్ద తురుముల కొలువునదలి ఆంగ్లయుద్ధకాలలో శరణార్థులు యున్నారు.

గణింహింహాస్తానము

శత్రు దేశములవారు - మైసూరురాష్ట్రము.

బాధించుటకు కోరుట.

బెంగళూరు మే 25:—మైసూరు సంస్థానములోన, బెంగళూరులోన శత్రు దేశములు కొందరు బంధింపబడకుండ నున్నారు. వీరిని బంధించకలసినదని కోరునిమిత్తము మంత్రిక సభజరువులు కాలోచింప బడుచున్నది. ఈవ్యవహారమును కేటుపేరుల సంఘము వారు తలపెట్టినవచ్చును.

కృష్ణామండలసభ.

రాచపట్నము, మే 24:—రాచపట్నము కైకలూరు తాలూకాలో కైకలూరుకు రిమైల్లదూరమున నున్నది. సుమారు 200మంది ప్రతిఘటించుచున్నది. వీరిలో చాలమందిరైతులు. అధ్యక్షులు ముగ్ధ దక్షిణగల్లుకు జమిందారిగా దివానుగానుండిరి. బందరు నివాసులగు కే. శ్రీరామకృష్ణగారు వంశేమతర గీతమును మొదిటపాడిరి. వ్యవహారములను ఆంధ్రభాష యంత జరుపబడినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు నుప్పలూరి ఆదివారాయణమూర్తిగారు గుడివాడలో పీఠుగానున్నారు. వీరు స్వాగతముసంగుచు కీర్తిశేషులగు గోఖలేగారిని బందరు వాస్తవ్యులగు రావుబహదరు పురాణము వెంకటప్పయ్యగారిని గురించియు కైకలూరు తాలూకాగురించియు క్లుప్తముగ నుడివిరి. కైకలూరుతాలూకా కొల్లేరుసరమునకొకకొననున్నది. ఇనుక కొల్లేరు మంచి పంట ప్రదేశ మనియును జనాకీర్ణ మనియునుపిమ్మట జలా కీర్ణ మై నదనియును జనవాడిక గలదు. కయికలూరు తాలూకా దొరతనమువారి పరిపాలన మనకు రాకపూర్వము వెలచువారిచే పరిపాలింపబడు జమిందారిగానుండెను. ఈతాలూకాలో 5 కోటలను 4 పట్నము లునుగలవు. రాచపట్నము వీనిలోనొకటి. ఆకోటలలో మిగిలిన భాగము లిప్పటికిని మరాఠులు చేయబడుచున్నవి. మొదట దొరతనమువారు దీని నొక దివిజనుగాచేసిరి. ఇటీవలతాలూకాను చేసిరి. దీనిలో 100 గ్రామములున్నవి. 60000 మందిప్రజలున్నారు. కాకాలో నుప్రసిద్ధ సంస్కృత పండితులగు వరుగంటి వెంకట్రామశాస్త్రిగారికి కైకలూరే జన్మభూమి. ప్రస్తుత మితాలూకా చాల పేదరికమున నభావదశయందున్నది. ఈతాలూకాలో కాలవలు లోహమాగ్గులులేవు. తాలూకా కంఠటికిని 4 తపాలకచ్చేరీలున్నవి వీనిలో రిచ్చాంచినకచ్చేరీలు, 1 కలుకచ్చేరీ. విద్యావ్యాపనము చాలతక్కువ, ఈతాలూకాలో నెకండరీ పాఠశాల యొక్కటియునులేదు. విద్యార్థుల సాయవిషయములలో శిల్పిద్ధియనసరము. ఈ గ్రామము కృష్ణా దెబ్బకు కొట్టకొననుటకుచే పంటలకు నష్టముకలుగును. ఈ తాలూకాలో రయిలు వేసినచో వ్యాధిగ్రాములకు నీజుగానుండును అని ఆయన నడిచిరి.

బొంబాయి

సామ్రాజ్య వర్ధితి.

క గా పి

కరాలి మే 25:—పదివేలమంది ప్రజలుచేరి సామ్రాజ్య వర్ధితిని జరిపిరి. విక్టోరియా మహారాణి విగ్రహమునకు చుట్టి యున్న లోటలలో నీయుత్సవమునిన్న సాయం కాలము న జరిగినది.

లక్నో

లక్నో మే 25:—సామ్రాజ్య దినము. బసదెదులాలు ఇతిహాసు అలీ గారు కర్నూలు ఆసుబిటు (బ్రాడ్విక్ గారికి ర్వ స్మరణజమెంటులోని వైనిటలకును, ఆఫీసులకును విందుచేసిరి. ఈవిందు చాల వాత్సల్యములతో జరుపబడినదనియు, ఇంజనకు వారు కృతజ్ఞులమై యున్నారనియు, బ్రాడ్విక్ గారు నెల విచ్చిరి.

బర్మా

భారత యను స్త్రీమరు

రంగూను మే 25:—భారత యను స్త్రీమరు పిశాం గుకు ఇక్కడనుండి ౧౬-వ తేదీని బయలుదేరినది. దీనిమీద టవాలు, ప్రియాణితులు, సరకు లున్నవి. వీనికి ౧౮-వ తేదీని ప్రమాదము తలపించుటచే. బులింబాలనుస్త్రీమరు కే వు కు తీసి కొనిరాబడినది. ప్రియాణితులందరు నురక్షితముగ నున్నారు.

సిలక్తా

ఆస్పత్రియొడ, 2౦గా

రాజ ప్రతినిధి సంతాపించుట

దార్ జలింగు మే 25:—'బంగళా' యను ఆస్పత్రి యొడ మునిగిపోయినందున తమచివరమును తెలియజేయుచు రాజప్రతినిధిగారు గవర్నరుగారికి తలెత్తా వ్రాసు పంపించిరి. ఆంబులెన్సువర్గమున, మరియొకవిధముగ నుపయోగించుటకు విశంభవనూడ వీరు తెలిపిరి.

మరికొన్ని వివరములు.

తిరునల్వేలి మే 26:—'బంగళా' ఆస్పత్రిపడినదిగ. సుదర్శనమున కొలంబోనుండి మరికొన్ని వివరములు తెలియ వచ్చుచున్నవి. ఈపడినబంగళా భూతము ప్రవేశించినది మొదలు, తీవ్రమైనగాలి యెదుగురునచ్చెను. అందుచేత యంత్రములను పరిచేయకుండ నిలువబడినవి. ముందు బాగ్రతడినను దంగాళి గాలిలో నిలువలేకపోయింది. సిక్కు ఆసుపత్రియ జమాని, బంగళామీద వావిలను తనయొడలోనికి ఎక్కించుకొనెను. కేవలఅధికారుల ఉత్తరవుప్రకారము 3 గొంతుల కొలంబోలోనుంచబడి. దీనివలన 18, దీనిమీద 18 కలానులుండిరి. ఇది 18 1 తేటిట్యూములోనుండిగది. అందుచేత 18-వ సంఖ్య దీనికి అనుంగ శివార్లముగ పరిణమించినదని భావించుచున్నారు.

అలహాబాదు

హిందూ విశ్వవిద్యాలయము.

అలహాబాదు మే 25:—హిందూ విశ్వవిద్యాలయపు నలు కమిటీవారు ప్రస్తుతము సిమ్లాలోనున్నారు. వీరు విశ్వ విద్యాలయపు నిబంధనలను గురించి, విద్యాభివృద్ధిలో చర్చించుచున్నారు.

కాలమానము

సిమ్లా మే 26:—అస్సాములో వర్షము కురియుచు నేయున్నది. ద్వీపకల్పముయొక్క దక్షిణభాగమునకొద్దిగపడి నల్లుకూడ వెలియుచున్నది మయోమ్యలో 8, చిరపుంజిలో 22, సిల్ భానులో 6, గోహతిలో 2, జువైహరిలో నుంగులూరులో 8, నేలములో 2, దుక్కులు పడినవి.

నూచన:—వీహారురాష్ట్రమునకు వర్షము వ్యాపించును.

క్రొత్త రీతిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినీయా ఆయిల్.



ఏ స్త్రీలకు తమ వెంట్రుకలు నుండరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుట మానవలె ననిన, బజారులో దొరకెడు నూనెలను వాడకూడదు. ఎందుకనెన వెంట్రుకలు యేకారణము కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నారు. ఈసంగతి స్త్రీలు ఆలోచించవలయును. ఈ కామినీయానూనె మూలకలనుండి నూతన సంశోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె వెంట్రుకలను రాజ్య పురుగులను నశింపజేయును. దాని వలన వెంట్రుకలు రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె వెంట్రుకలను పట్టువలె నున్నగ చేసి మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యార్థులకు ఒక వరరూపమైయున్నది. ఊరుపేర తెలియని యెటువంటి పల్లెటూరివానికిగూడ కామినీయా తెలము తెలిసియేయున్నది. దానిని తెలియనివాడొక్కడనులేదు. అది వెంట్రుకలకు నిగనిగలాడుకట్టి సహజమయిన కల్లని మెఱుంగు కలిగించి శిరస్సునకు చలువపట్టింది మెదటికి క్రొత్తసాంపుసూర్తి మిక్కిలి యింపయు నువాసన మిక్కిలముగా కలిగియుండును. ఇదిఅన్నిటికంటే ఎక్కువయగుటంబట్టి మైసూరునుండి ఒక బంగారుపతకమును, అలహాబాదు వస్తుపదార్థముల ఒకయోగ్యతా పులికయు నొసంగియున్నారు. పులియు మేముకోరకయే వేలకొలది యోగ్యతా సాత్వములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినీయా తెలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్తాంపు

పంపియెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగ ఒకబుడ్డి తెలము ఇనాముగా పంపబడును. వెల సీసా 1-కి రూ. 1.0-0 మూడుసీసాలకు రూ. 2.10-0 చి. పి. ఖర్చులు కేరు. ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ నువ్రాసునగు ప్రసిద్ధిలరదుభాగములలో నొకదాను. (ద్రగ్స్ అండ్ కెమిస్ట్రీ, నెం. 155) నూనె మసీదు, బొంబాయి.

## TELEGRAMS.

## The Jhang Dacoity Case.

LAHORE, May 24.

In the Jhang dacoity case 140 accused were sent up for trial under Section 395 I. P. C. before Mr. Dobson, I. C. S., the Special Magistrate, Jhang. There were no less than 121 witnesses in the case, for prosecution and for defence. The hearing lasted till the 3rd May and judgment was delivered on the 20th. Eleven accused including Fir Bakhsch Lamberdar of Nekokara, who was a ringleader have been sentenced to seven years transportation, one to six years rigorous imprisonment, 62 to five years rigorous imprisonment, one to four years rigorous imprisonment, two to three years rigorous imprisonment and four to two years rigorous imprisonment. Fifty eight accused were acquitted.

## Accused Sentenced in Jhuggiwala Case.

MULTAN, May 24.

In Jhuggiwala case the Special Tribunal has sentenced seven accused to ten years transportation one to two years rigorous, and acquitted two.

Basti Naurang case with eleven accused was taken up to-day.

## BURMA.

## S. S. 'Bharata' Returns Back.

Owing to an Accident.

RANGOON, May 25.

The S. S. "Bharata" which left here on May 16 for Penang with mails, cargo and passengers was towed back into port to-day having met with an accident at sea on the 18th day. Her low pressure shank broke and she had to anchor. The S. S. "Balimba" picked up the "Bharata" and towed her into port. All on board were well.

## UNITED PROVINCES.

## Empire Day Celebrations at Lucknow.

LUCKNOW, May 25.

On the Empire Day Messrs. Basdeo Lal and Ehtisham Ali gave a successful evening party to Colonel Hon. Brodrick, Officers and men of the 5th Battalion, Queens Regiment. Col. Brodrick expressed deep gratitude for the entertainment which he realised had been prompted by feeling of affection. He said that the regiment would have very pleasant recollections of their stay.

## The Benares Hindu University.

ALLAHABAD, May 25.

The Sub-Committee of the Benares Hindu University are now at Simla discussing informally the regulations of the University with the Education Department.

## The Bank of Upper India.

Discussion in the High Court.

## Voluntary Liquidation Suggested.

ALLAHABAD, May 24.

At the Allahabad High Court to-day before Mr. Justice Tudball the scheme of the reconstruction of the Bank of Upper India approved of at the meeting of creditors held at Meerut under the direction of the Court, came up for sanction. Mr. O'Connor appeared in support of the scheme, and Dr. Tej Bahadur Sapru and others representing various creditors to oppose it. Mr. O'Connor said that credits representing seventy lakhs twenty two thousand rupees were in favour of the schemes while those representing four lakhs sixty one thousand were against it. These figures represented 1741 persons for and only 49 against it. His Lordship remarked that "Prima facie" the Court was bound to uphold the scheme as the majority of creditors approved of it and the court must place great weight on this fact. Dr. Sapru in opposing the scheme referred to Section 153 of the Indian Companies Act and submitted that in spite of the over-whelming majority in favour of the scheme the Court was not bound to sanction it. The Court had to be satisfied that it was a reasonable scheme and sufficiently protected the interests of the minority. It was a matter of indiscretion that the scheme proposed to pay the floating depositors within two years and fixed depositors had the option of taking preference shares or debentures redeemable after ten years. The appointment of trustees was of no value and the scheme was impracticable. The auditors had reported that there was no formal valuation of certain securities amounting to twenty eight and half lakhs except the assurance of directors that the security was ample. Dr. Sapru, therefore suggested voluntary liquidation under supervision of the Court as best in the interest of the creditors.

## Statement of Valuation of 28½ Lakhs Securities Wanted.

Mr. Nehalchand speaking for the floating depositors said that they should be paid up at once as the scheme did not bind them. Mr. Sapru questioned whether the creditors were properly consulted. His Lordship said that the only point not clear was the valuation of securities for 28½ lakhs, and it would make material difference if valuation was wrong. If the assets were found to be less the scheme could not be approved or if valuation was found to be correct there was possibility of the scheme going through, but not otherwise. His Lordship therefore ordered Mr. O'Connor to furnish a statement showing the valuation of securities for 28½ lakhs referred to and fixed the 2nd June for further hearing.

## SIND.

## Empire Day at Karachi.

KARACHI, May 25.

Ten thousand people of all classes participated in the Empire Day celebrations in Karachi last evening in the gardens surrounding the Statue of Queen Victoria (Censored.)

## TELEGRAMS.

## SOUTH INDIA.

## Enemy Subjects in the Mysore State.

BANGALORE, May 25.

A public meeting is contemplated at an early date to urge the Government to intern all enemy subjects still residing in Bangalore and the Mysore State. The initiative will probably be taken by the local Retepayers Association. (Censored.)

## Observance of Empire Day.

BANGALORE, May 24.

Empire Day was observed by the Boy Scouts' this evening at the Victoria Statue, on the pedestal of which, in the presence of a very large gathering, they placed wreaths "To glorious memory of horses who have fallen for the Empire," while bugles sounded the last post with muffled drums. A special token in the shape of a large anchor was placed in memory of those who have fallen in the Navy, and another in the form of a life buoy inscribed with the signal "Gone home" in memory of Boy Scouts heroes. Several hymns were sung to band accompaniment, and addresses were delivered by Rev. Dr. Borlase, Chaplain of St. Mark's and Colonel A. S. Arnold, temporarily commanding Bangalore, on the unusual significance of the day.

Dr. Borlase said that it was thought by some, specially by our foes, that the ancient qualities of our race were extinct. Instead, the ancient fire but slumbered. Empire Day came this year with a great appeal that we also prove ourselves worthy.

Colonel Arnold concluded a stirring speech by quoting Shakespeare "Come the four quarters of the world in arms etc."

## Weather Report.

SIMLA, May 25.

Rainfall continues in Assam. A few falls are reported from the south of the Peninsula. Chief amounts are:—Maymyo 1½ Cherrapunji 11, Silchar 3, Gauhati 1 Jaipal-guri, Mangalore 1½ Salem 1.

FORECAST:—Extension of rainfall in Behar.

## LATEST TELEGRAMS.

## [REUTER.]

## Casualty List.

LONDON, May 25.

To day's lists of casualties contain names of eight Canadians killed and thirty three wounded four missing and four suffering from gas poisoning Mediterranean lists contain sixty Australians killed and twenty two wounded.

## The German Reply to the U. S.

LONDON, May 25.

AMSTERDAM.—Italy's joining the Allies has caused marked change in the attitude of Germany towards the American note. Germany has now asked for delay before replying and it is understood that she is willing to grant concessions in order to conciliate the United States and avoid trouble.

## M. Sazonoff Interviewed.

LONDON, May 25.

PETROGRAD.—Interviewed by Reuter's representative M. Sazonoff, the Russian Foreign Minister, said he thought that the entry of Italy would very much shorten the war. He significantly pointed out that there had been attempts to make separate peace with Russia not only by Austria. Attempts had failed. Such peace was absolutely impossible.

## కాకినాడ వార్తలు.

## స్వర్ణమునిచేతులనియ్యడమండి

కాకినాడ: మే 22:—విద్యార్థి మాజిల్లా కలెక్టరు గారకు మేం ఎన్విక్ దొర గారు సెలవు వైక ఇంట్లందుకు వెళ్ళుచు రనియు నారికి బహు లుగ మేం మోయి రు దొర గారు న త్తు ర నియు నిమయ వ్వా ము ము పండిత వాళ్ళెన గావు పంతులు గారు సెలవు వాసుండి తిగిచ్చి ప్రజల వార్తల పుచ్చు కొనిరి. నల్ల సెట్టిం రామమూర్తి నాయుడు గారు ప్రవీణత సెలవును వెలుగించుకొనుచు వ్వా రు. ము వింజయ్యారెడ్డి వ్వా ఎం. ఏ. గారికి డిప్యూటీ కలెక్టరు పని భాయయనుచును ము అదుర్తి సత్తెన్న పంతులు గారికి రు. 1500 తహశీలు దారి యుద్యోగమును, పేతుమసేను సాహెబు గారికి రు. 1500 డిప్యూటీ తహశీలు దారియును, పత్తి రామచంద్ర రావు పంతులు గారికి రు. 1250 డిప్యూటీ తహశీలు ము పంగ వామూర రామ రావు గారికి పిన్సె హెడ్డు క్లర్కు పనియు భాయయ్యెను. పడవ మునిగిపోవుట.

అమలాపురం తాలూకాలోని క్రొత్తలంక గ్రామము నుండి పడకొందుగురు శ్రీ పురుషులు బ్రాహ్మణులు భావ్యిలి పెండ్లి కేసుటకు బయలుదేరి యుచున్నారేపున గోదావరిని

వాటుటకు నార నెక్కియా నాయుడు క వచ్చుచుండ గాలి పెట్టు గచ్చినావ 18 తేదీని మునిగిపోయెను. పడవవాండ్లు ముగ్గురిలో నొకడును, పెండ్లివారిలో నలుగురు శ్రీలు ఇద్దరు పురుషులును స్వతీవొందిరి. వారివద్ద రు. 8000 ల విలువగల సొమ్ము లుండెను. కేసులు కొన్ని దొరకెను. మిగిలినవి దొరకు ఇోధించుచున్నారు.

## మ్యూనిసిపలు.

విద్యార్థి డివార్డు మెంటులోని రు. 200 లోపు జేతము లు మరాఠులవలెనే మ్యూనిసిపలు బిల్లుకలెక్టరులు వార్డు బండ్లలోతులు మొదలగువారివద్ద ఆ స్టికామీనులు మొదలగు వాని నంగీకరించి, రొక్కధారావతును తప్పించుడని కాకినాడ మ్యూనిసిపలు వారు కోరినవారిని గవర్న మెంటు వారు రంగీకరింప లేదు. మాచీఫ్ కాంటి యిక్ సెక్రెటరు మరాఠాల్ అయ్య గారి అయ్యత రావు పంతులు గారు పాశ్చాత్య సినిమా ఫొటోగ్రాఫీ వా ప్రాజెక్టునును కాకినాడ యిక్ సెక్రెటరు గారు నియమించబడిరి. నెలా భినులొపున వారచటకుబోయరు. మాజిల్లా కలెక్టరు మే. ఎన్విక్ దొర గారు అయ్యత రావు గారికి చక్కని స్ట్రఫీ కేట్టుచచ్చివారికి కాకినాడ వాస్తవ్యుడగు మధ్వబాబుకడిదివరకే, బ్రాహ్మణులొ కాక్టరగువ్వాడు. అయ్యత రావు గారి చైర్మనాహసములు భాషాపాత్రములు.

## మోటారుబండ్లు.

ఈ జిల్లాలో నకులాల ప్రదేశములందు రహదారికి మోటారుబండ్లు నడిపించుటకు తెంపుకూరుచుండి యొకిరు చుట్టించుచున్నారు. సామన్య జనం పేటలోడ్లు, కాకి నాడ కోటిఫలికల్ ఫ్ట, పాశ్చర్రాడి రాజ్ లిలోడ్లు పయన నీ బండ్లు నడిపించిన పక్షమున యజమానులకు లాభము, ప్రజలకు సదుపాయము కలుగును. కాకినాడ కోటిఫలికల్ ఫ్టకడ్డముగ వచ్చు కాలువలవైక కట్టబడి యింకవరం తెనలు 4 కజముల వెళ్ళుచు లేవందున, ఎడ్లబండ్లకే కష్టముగనున్నది. దీనిని తడి రాచేరుట యాకత్తుకమని గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు రుంజేండ్ల కిందటనుచించిరి; జిల్లాబోర్డు వారంగీకరించిరి. ఒక్క వం తెనయా విప్పి తెనని కట్టబడలేదు. జిల్లాబోర్డు ఇంజనీరింగు ఎస్టాబ్లిషుమెంటువారి యడ్లములు లేకున్నయెడల మో గు బండ్లలాభము ప్రయాణీకులకు లేవరగలదు.

## తాలూకాబోర్డు.

మే నెల కాకినాడ తాలూకాబోర్డు మీటింగు తుని చుకాములో నేడు జరుగును.

## పితాపురము విషము నేరము.

పితాపురము కోటలో పాలలో విషము కలిపినట్లు లనుమానించుడి లేదని ఫిర్యాదును మేంకజిల్లాకు మచ్చుట ముఖ్యోద్యమ రంగీకరింపవలెనని దాని విచారణ మోడ్డు క్లాప్సు రు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు గారి యెదుట నిన్న జరిగినమున నారంభమయ్యెను. ఫిర్యాదీక్షకును 6 గురు సాక్షులు విచా రింపబడిరి. అంకొకరు పితాపురము రాజా గారు.

## ఎంపలు.

ఇచ్చట ఎండ నేడియ చెప్పవలసి గావచ్చును. పెండ్లిండ్ల నేడియయు ఈప్పహాయునున్నది. రాత్రులు ఉక్కచేతను బాబాల చప్పడుచేతను కుక్కల యార్చులచేతను నిద్రకు చాల భంగము కలుగుచున్నది. ఫిల్లరు చెరువుల మరమ్మతులో కొంచెయి లోపము జరిగినందున మాతాపుగ నాలుగు దినములు మంచినీటి కిదట నిల్చుండి రాగలరని భయపడుచు వ్వా రు.

## తుని వార్తలు.

## (స్వర్ణమునిచేతులనియ్యడమండి)

## కాలసిక్కి.

తుని మా 21-15 తేదీ. ఎండలు అతి సీతముగ నున్నది. వారము దినములకుండి వర గాలిచే నవ్వో గ్రాత్రములు ఒక్క రీతి గానుండి ప్రజలకు మిక్కుటమగు బాధలుగు చున్నది. తీపాస్తే.

ఈమధ్య బడిలి అయిన నల్ల శిశిస్థంబు స్వర్ణము ఉలగ నాథ మొదలయూగురిని గౌరవించుటకై మాపురపాదులు పిల్చియూనియొ పక్షమున నందానొకచోగలనీ మొదలయూ గారు చేసినవనిని కొందఱుడును కొకమెడలు ఒహమతిజేసి చక్కనియొంగరముగూడ నొకటి జ్ఞాపకార్థమై యిచ్చిరి. ఆ సందర్భమున కొండపల్లి జగన్నాథరావుగారు కొన్ని పద్యముల రచించి మనోహరముగ జదిపిరి.

## FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

## THE GREAT EUROPEAN WAR.

## GREAT BRITAIN.

## POLITICAL SITUATION.

## The Cabinet.

Mr. Redmond and Sir Edward Carson.

LONDON, May 25.

There appears to be a unanimous hope that Mr. Redmond will be persuaded to join the Cabinet, which will include Sir Edward Carson.

Mr. Churchill.

The "Times" states that Mr. Churchill will remain in the Cabinet.

## The New Cabinet.

ALLAHABAD, May 25.

The following are the "Pioneer's" special cables from London:—

The "Times" Parliamentary correspondent gives the following as certain to join the new Cabinet: Liberals—Mr. Asquith, Sir E. Grey, Mr. Lloyd George, Lord Crewe, Mr. McKenna, and Sir J. Simon. Non-party—Lord Kitchener. Unionists—Lord Lansdowne, Mr. Bonar Law, Mr. Balfour, Mr. Austen Chamberlain, Lord Curzon, Sir E. Carson, Labourite, Mr. Arthur Henderson.

## Germans Using Incendiary Bullets.

LAHORE, May 25.

The "C. and M. Gazette" cables:—London 24th May. The eye-witness with the British Headquarters states that the uniforms of some of the British troops hit by the German rifle fire were recently observed to be alight. It is supposed that the enemy used incendiary bullets. The bodies recovered were found to be charred.

## British Lose no Ground.

Italy's Joining received with Great Joy.

LONDON, May 25.

Reuter's correspondent at the British Headquarters says that the British have now lost no ground despite a gas attack in the region of Ypres. News of Italy's joining the Allies has been received with intense enthusiasm throughout the army.

## Uniforms of the Strikers.

LONDON, May 24.

The County Council notifies that strikers eligible for military and naval service must return their uniforms. Older men are invited to fill their places.

## Imprisoned British Officers in Germany Kept on Soldiers' Rations.

LONDON, May 25.

The Foreign Office has been informed that thirty-nine British officers imprisoned in Germany in retaliation for treatment of submarine prisoners in England have been placed on soldiers' rations.

## Football Match at the Head Quarters.

LONDON, May 25.

Reuter's correspondent at Headquarters says that the football match on the 22nd May between the third Skinners Horse and the eighteenth Bengal Lancers amidst thunder of guns few miles off excited keen interest. Officers and men played and the Indian forces among the spectators applauded keenly. The Indian troopers displayed remarkable aptitude at the game.

## Sir Edgar Speyer.

Letter from the Premier.

LONDON, May 25.

Mr. Asquith has sent a letter to Sir Edgar Speyer, expressing sympathy and indignation on the baseless and malignant imputations on his loyalty. The Premier says that the King is not prepared to take any steps regarding the marks of distinction conferred on Sir Edgar Speyer.

## Delivery of the Bombay Mail in London.

LONDON, May 24.

The mail which left Bombay on the 1st May was delivered in London to-day. (Censored.)

## The Train Disaster.

Signallman the Cause of it.

LONDON, May 25.

At an inquiry into the Carlisle Train Accident the signallman referring to the local train which was switched on to the track on which the troop train was running and left there tragically admitted "I quite forgot."

## FRANCE.

## A Paris Bulletin.

LONDON, May 25.

PARIS.—A communique says:—We stopped short the German attack on Longemarek, Ypres road. We repulsed two German attacks northward of Aflair and four northward of Neuville later by our artillery. The enemy's losses are heavy.

## TELEGRAMS.

## RUSSIA.

Russian Offensive in Eastern Galicia.  
Villages Recaptured.

LONDON, May 25.

PETROGRAD.—An official statement says that the Russian counter-attacks have forced the enemy to act on the defensive along almost the whole Galician front. The Russians captured several villages on the left bank of the Dniester on Sunday taking 2,200 prisoners and several dozen mitrailleuses.

## TURKEY.

## DARDANELLES.

## Furious Turkish Attack.

Repulsed by the British.

LONDON, May 25.

PARIS.—It is officially announced that two Turkish divisions, commanded by General Liman von Sanders, made a furious attack on the British near Kabatepeh but were repulsed.

## French Progress in South Gallipoli.

The French in southern Gallipoli, who are in some places only a few yards from the Turkish trenches, have made substantial progress in spite of the enemy's strong defences.

## Desertion of Turkish Soldiers.

Refugees on British Warships.

LONDON, May 25.

ATHENS.—Five hundred Turkish soldiers, with their officers, have deserted from the garrison of Smyrna and taken refuge on British Warships in the Gulf.

## ITALY.

## An Italian Communiqué.

LONDON, May 25.

ROME.—A communiqué says:—On the frontier at Car. near Austrian artillery bombarded our positions unsuccessfully. Our artillery then cannonaded the enemy's gun positions. We advanced everywhere along the frontier in the region of Friuli into the enemy's territory encountering feeble resistance. We occupied Caporetta, Cormons, Versa, Cornoiano, Terzo and the heights between Indrio and Isonzo. The enemy retreated destroying bridges and burning houses.

## Enemy's Vessels to be Returned.

LONDON, May 25.

Reuter telegraphs from Rome that it is announced that, in accordance with the Hague Convention, enemy merchantmen will be returned on the conclusion of peace.

## Ambassadors Leave Rome.

The German, Austrian, Bavarian, and Prussian Ambassadors and Ministers at the Quirinal and the Vatican have left Rome.

## Swiss Neutrality to be Observed.

BERNE:—Italy, Austria and Germany announce that they will rigorously observe Swiss neutrality.

## The Entente Becoming Quadruple.

ALLAHABAD, May 25.

Mr. Donohoe from Rome writes to the "Chronicle" as follows:—After the Austro-German Ambassadors had paid farewell calls yesterday Signor Sonnino received the Entente Ambassadors and the Entente became quadruple. The Policy of active co-operation economic, naval, and military was settled signed and sealed.

## The Italian Generalissimo Leaves for the Front

LONDON, May 15.

Rome.—Count Cadorna the Italian Generalissimo started at midnight for the front. The Duke of Aosta and other Savoy Princes are preparing to join the army.

## GREECE.

## The King of Greece.

Out of Danger.

LONDON, May 25.

ATHENS.—The King is out of danger.

## CHINA.

## Sino-Japanese Treaty Signed.

LONDON, May 25.

PETROGRAD.—The Sino-Japanese treaty has been signed.

## GERMANY.

## The Kaiser.

Proceeding to Italian Front.

LONDON, May 25.

The Kaiser has left Galicia for the West. It is believed that he is going to the Italian front.

## TELEGRAMS.

## INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

## SIMLA.

## War Cable to the Viceroy.

Declaration of War by Italy.

SIMLA, May 25.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated the 24th May:—It is officially announced that Italy has declared war against Austria. A Berlin official telegram alludes to the provocative attack of Italy on Austria and her desertion to the enemy's camp and says the German Ambassador at Rome Prince Bulow has received instructions to leave conjointly with the Austrian (Austro-Hungarian) Ambassador. A general mobilisation of the Italian army and Navy has been ordered. This decree has given rise to an enthusiastic demonstration and an admirable feature of the situation in Italy is said to be the resolute calm of the people.

## The Battle of Galicia.

The battle in Galicia spoken of as the greatest battle in history, remains undecided but progress of Austro-Germans has been stayed. A Russian official communiqué speaks of the enemy's thrust showing some signs of weakening in several sectors and adopting a defensive attitude and their artillery being less prodigal of ammunition, the Russians have assumed the offensive and carried villages on the left bank of the Lower San and in the region where the Germans succeeded in crossing the right bank of the San the Russians have retaken a village. On the other hand fierce fighting is taking place in Haasakow which is only 10 miles from Przemyśl on the east. In the region of Stry and in other parts there has been several isolated fighting. In the Baltic province the Russians continued to press the Germans to the west of Shavili. The Germans are now using poisonous gas on the eastern front also.

## The Battle in the West.

On the western front stubborn fighting continues. The British have made progress to the east of Festfort and repulsed a strong attack to the north of La Bassée inflicting severe loss on the enemy and the French have progressed still further beyond Lorette.

## Battle near Dardanelles.

In Gallipoli on the 19th May the French forces consolidated a new position. On the night of the 18th May and on 19th May the Turks made determined attacks against the Australian and New Zealand Corps which were all repulsed with heavy loss.

## CALCUTTA.

## Closing of the Adriatic.

CALCUTTA, May 25.

Shipping Firms have been advised that the Adriatic is now closed and vessels for Venice must proceed to Genoa.

A Sympathetic Telegram from the Viceroy.  
Re the loss of the "Bengalee".

DARJEELING, May 25.

Lord Carmichael has received a telegram from the Viceroy expressing profound regret at the sinking of the "Bengalee" and hoping it may be possible to employ ambulance staff in another manner.

## The Loss of the "Bengalee."

The Unfortunate Number 13.

TINNEVELLY, May 26.

Further details received from Colombo regarding the foundering of the Hospital Ship "Bengalee" show that from the time the flat entered the Bay of Bengal she encountered bad weather necessitating the frequent stopping of the engine. Despite precautions the "Bengalee" was not able to stand the weather, and Captain Elliot of the "Sikh" which was towing the flat to Colombo was obliged to transfer the crew of the "Bengalee" on board his ship at great personal inconvenience. The crew is now detained at Colombo by order of the Port authorities. A curious circumstance in connection with the wreck of the "Bengalee" is the fact that the unlucky number 13 was associated with it in a number of ways. The flat's number was 13 her crew totalled 13 and she foundered in Latitude 13.

## PUNJAB.

## A Meeting of the Punjab Press Association.

LAHORE, May 24.

At a well-attended meeting of the Punjab Press Association held here on Sunday last under the presidency of Mr. Barkat Ali Khan, Editor of the "Observer" resolutions were passed repudiating the insinuations against the "Hindustan" and other vernacular newspapers in the statements made before the special Tribunal, Multan, and emphasising the services of the Vernacular Press including the "Hindustan" in preventing circulation of unfounded rumours and absurd gossip and suggesting that a deputation of journalists should wait upon the Lieutenant-Governor to represent the grievances of the Vernacular Press whose motives were often misrepresented. Another resolution respectfully drew the attention of His Excellency the Viceroy to the suggestion of the "Daily Telegraph", Lucknow for the removal of Mr. Mahomed Ali of the "Comrade" to some hill station on account of his ill-health.



జాబులు

విలేఖకులకు ప్రకటన.

తాలూకా నాసి, కాలలు తప్పింది.

ఒక వెళ్ళు శ్రీమతి, ఒక యోగి, ఒక దేశాభిమాని, పురవాసి, చాలి కలుపురవాసి, ప్రకటింపలేదంటే చింతించుకొనుచు ఒక కుక్కపేయిని సంతకములేదు. ఒకానొక దేశాభిమాని, ఇదేవ్యాసము కడచి 18 వ లేదని ప్రకటింపయ్యెను.

ప్రీతి పునఃసాహాయము

అయ్యా, గోపాలపుర గ్రామమున ౧౨-౧౧-౧౯౧౯ తేదీ ఒక ప్రీతి పునఃసాహాయము జరిగింది. ఇప్పుడు ఈ జిల్లా టెక్నాలిగ్రామపు బోర్డు పాఠశాలలో పునఃసాహాయములు గానూ బ్రహ్మ శ్రీ గోదా నూర్యనారాయణ గారి పుత్రిక, శ్రీమతి కామేశ్వ రమ్మ, వీరు వైద్యులలో చేరినాటికానివారు. ఈమె విద్యావంతు రాలు. ఈమెకు ౧౦-వ సం॥ వివాహమునకు కొలదికనగా లక్ష భర్తగతింపెను. ఇప్పుడామెకు ౧౮ సం॥ వయస్సు. వరుడు నీ కన్యకాశ్రీమతి గుమాస్తాగానున్న మ-రా-శ్రీ అధికార్ణ జగన్నాథం పంతులుగారు. వీరు కూడ కాళి వైది కులే వీరికి వయస్సు ౨౮ సం॥. గత సం॥ వీరికి కళత్రీ భంగము కలిగింది. వధూవరులకు సభ్యులకు తల్లిదండ్రులు, ఆస్తుదమ్మలు, తోబుట్టువులు, ఆత్మబంధువులు అనేకులు కలరు. వివాహమునకు మా గ్రామములోనందు బ్రాహ్మణ కుటుంబములు ప్రీతి పునఃసాహాయము, అందరువ్యా గియులు, వర్తకులు వైద్యులు, ఇంటిగాక బరంపురము నం చి వీధులకు, ఉద్యోగియులును, కాలేజి యాచార్యులును కూడ నాటిదియు విచ్చేరిక బ్రాహ్మణులు యాచార్యుం యు ఆశీర్వాదించి, ఫలప్రదానములు, కన్యాకరణములు పుచ్చు కొని వివాహము అతి జగ్రదముగా జరిగింది.

సాంభూట్ల వెంకయ్య.

II

ఒక నిజాపన

అయ్యా, దత్తమండలమునకు ఇంకను కండ్లు దెవలేదు కంభ కర్ణుడైన నిద్రమేల్కొనెనని వింటిమిగాని ఈదత్తమండల మునా ఎప్పుడు నిద్రమేల్కొనెనో ఏరాజ్యతంత్ర నిపు ణుడును ఏ జ్యోతిషుడును జెప్పజాలరు. వేయిమూల తేల? మొన్న నింకి నొను కరకాళి భస్మలతో జయప్రథము గా రెండుకోట్ల దేబ్బడితల యాంధ్రులక్షయన జాగియో త్త్రీయాంధ్ర మహాజనభయే ప్రమాణము. నిజము రాష్ట్రీ మునండి యేమి, బీదానండి యేమి, అంధమండలము నండి యేమి పడువైకుంఠం ప్రజాప్రతినిధులు మాత్రసేవా పరాణు లులై ఒక్క యాద్యమునో ఒక్క యాద్యముతో నూత నావేశపురుగులై యేతెంచి "ప్రత్యేక రాష్ట్రము కావలెక! కావలెక!" అని ఘోషించుచుండ నూ దత్తమండల నాయకులు, నాయకాశ్రీమణులు నిద్రాదేవతను నేమించుచున్నారు. ఈ విషయమున దత్తమండలమునకు దేశమాతకు దత్తపుత్రు లు నూనెడియూదరణమును గౌరవమును జూపించుచున్నారు. అని వ్రాయుట అతిశయోక్తి కానేరదు. సోదరులారా! కొన్ని శతాబ్దముల నెకక మరాటీనోపురుగాంధ్రు వారి మనోరథమును దీర్చుకొనటకై నీసమను కరిగించి చెవులలో పోనెడివారు అని విని యున్నాముకదా! అని యెటులుండెను ప్రస్తుతిము ఏమహా పురషుడైన మూదత్తమండలము వారిమనస్సులందు నూతనావేశము కరిగించినానీ నాటుకొనుకట్లు చేయ ప్రార్థించెక

మూడవ.

III

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభాకార్యదర్శి గారికి

అయ్యా, నిన్నటిదినము ఆంధ్రదిగ్గజమందు, ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభాకార్యక్రమము ప్రయోగంబు జరిగింది. ఆ విషయము లలోకల సంవత్సరములు త్వరగా తీర్చెదరుగాక. 1. "ఆంధ్రదేశమున సర్వవిద్యార్థులకు నియ్యది సం బంధించి యున్నది."

ఆంధ్రదేశములందు గల సర్వ విద్యార్థులకు యం దలి ఆంధ్రవిద్యార్థుల సంఘతి ఏమి? చెప్పి పురి ఆంధ్రదేశము లోనిదేనా? అవునుగాక కలకత్తా, అలహాబాద్, బొంబయి యందు ఆంధ్రవిద్యార్థులు చదువుకొనుచున్నారు. వారు రా వీరి కలుగునా? సర్వవిద్యార్థుల లని వ్రాసివారు. కొన్ని విద్యార్థులకు ఆంధ్రదేశములలోకలవు. ఆంధ్రవిద్యార్థు లు అక్కడ విద్యనభ్యసించుచున్నారో, మీ ఆంధ్రవిద్యార్థి సభాసభకును వారికిని సంబంధ ముండునా లేదా?

2. "రాజకీయ విషయములు గాని, ప్రస్తుత మేర్పాటు లోనున్న విద్యార్థిధానములు గాని యీ విద్యార్థి సభకు జరపియ్యవలయును కా" ని వ్రాసివారు.

రాజకీయ విషయములు విద్యార్థులకక్కరలేదు సరే. విద్యార్థిధానములు, విద్యార్థుల కేయనసరము లేదో నాకు తోచుకొన్నది. చదువుకొనే వారము మనము. విద్యభ్యసించు చు విద్యా విధానములయందండే లాపములను మనమతోచి నట్లుకు వాడుచున్న గొప్ప తత్వజ్ఞులయ యుండునా?

IV

శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథాంధా గారము, బారువ అయ్యా

శ్రీకృష్ణ దేవరాయ గ్రంథాంధా గారముయొక్క ప్రథ మసాంకర్షణిలోకర్షణ మేనెల తే 18 ది మంగళవారం సాయంకాలం 4 గంటలకు మల్లా దాభకనమన బ్రహ్మ శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి యాధిపత్యము క్రింద జయప్రథమగజయంబిడింది. సభ్యులవరంపురం, ఇచ్చా పురం, విజయనగరం, మందస, సోంపేట గ్రామములనుండి సుమారు 50 మంది భాషాభిమానులు, యోగిశ్రీనివాస శాస్త్రి గారును విచ్చేరిరి. సంఘమువారిచే భోజనసదుపాయములు బాగాగజయంబిడినవి. సంఘసభ్యులును, గ్రామాంతరములనుండి వచ్చిన సభ్యులును, అధ్యక్షునితో స్రావుకోట గ్రాఫ్తీయుం చిరి. సభకు ముట్టుకల గ్రామములనుండి సుమారు 2౦ మంది హాజరయిరి.

సభాప్రారంభమున యోగిశ్రీనివాస శాస్త్రి గారు దైవ ప్రార్థన చేసిరి. భోగరాజుశాసనమును గారును, పసు మర్తికృష్ణమూర్తి గారును స్వాగతపద్యములనుచదివిరి. తరుపరి భాగవతుల వరసింహంగారు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల వారిదీపిక మును, భాండవిల్లి వరసింహంగారు పల్లెటూర్ విద్యార్థిని సూర్యులు బాగుగ నుపవాసములను చదివి సభ్యుల కృతజ్ఞ తను వ్రాతులయిరి. తరువాత కావ్యదర్శి తిత్తి బలరామయ్య గారు గతసంవత్సరపు రిపోర్టును చదివిరి.

అం॥ 58 చందాదారుక, 68 గ్రంథములను, రు 112-6-8 లు నియమమున, బీదవిద్యార్థులకై రాత్రి జరిగిపోసిం పబడియున్నది. పరీక్షలో కృతార్థులయిన బాలురకు బాలిక లకు అగ్రాసనాధిపతి గారిచే బహుమతి గ్రంథములు పంచి బెట్టబడెను.

తరుపరి అగ్రాసనాధిపతి గారు లేచి మృదు మధుగ వాక్కులతో శ్రీకృష్ణ దేవరాయల చరిత్రను జెప్పయట్టివి సావ్యభాముల హామీను గ్రంథాంధా గారములకు శ్రీయ స్కరిమని నడిపిరి. విద్యార్థిని సూర్యులు, భాండగార ముల యాకళ్యత యని ప్రజల కుపయోగబడు మాధ్యమము సూర్యులు శ్రీ ప్రజలవ్యాసముల తొమ్మిట్లుగల గంటల సేపు సమానాగ్రహార్యతో చక్కగ నుపవాసించిరి. సభ 7 గంటలకు ముగిసెను.

మరునాడు తే 19 ది బుధవారం ఉదయంసానుంకా లం యోగిశ్రీనివాస శాస్త్రి గారు భాండగార మంగమున రెండు ఉపవాసముల నిచ్చిరి. అందు, మతము, భక్తి, శ్రీ విద్య, భాండగారోపయోగముల సూర్యులు యుపవాసించి జతులకు భక్తిగ్రంథము, భాగవతకేసుకు గలగజేసిరి.

తిత్తి బలరామయ్య, కావ్యదర్శి. హాని లేదు. నిశ్చయము. గుణము కలిగితిరును.

అన్ని విధములగు కుష్టవ్యాధులు, మూలకంకలు, కేహ రణములు, పుండ్లునున్న గునవి యన్నియును 4 వారములలోనే కుదిరిపోవును. వారముకోజులకు సరిపడునందు వెల రు 5-0-0 రెండుకోజులకు సరిపడునందు ఉచితముగ పరీక్షనిమిత్తము పంపబడును కలయువారిటుల వ్రాయవలెను.

డాక్టరు ఉమాకాంత హజరీ, బ్లడ్ స్పెషలిస్టు, 164/1 మాణిక్వోలాస్ట్రీటు, (వీధున స్పెషియల్) కలకత్తా. Dr. Umakanta Hazari Blood Specialist 164-1 Manicktola Street, (Beacon Square) CALCUTTA

శ్రీమదాంధ్రప్రహేంద పురాణము.

[పద్య కావ్యము.] వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందని? ఏయేసమయ ముల నెట్టి పరిణామములకు బోందిందని? మనుజులస్థితి మొదలు నెట్లుండే? కల భేదములేకలిగి భర్తయు లెప్పుడెట్లు మార్పు నొందే? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రే? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరమరామచరిత్రము, సగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రలు లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు. బుద్ధిబలముచే బ్రపంచ స్థితిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి సీరపజచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచియట్టి ప్రాముఖ్యము నిచ్చియున్నాడు. శైలిమిగుల నులభము మంచికాగితములనై ముదింపబడి నిండు క్యాలికో తైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యు త్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ కేతే. కలయువారి చిరునామాక వ్రాయవచ్చును. (4-12-14) జనమంచి శేషాదిత్యరెడ్డి, తెలుగుపండితుడు, ముగ్గురిసెనత్ వైద్యులు, కడప.

జనమంచి శేషాదిత్యరెడ్డి, తెలుగుపండితుడు, ముగ్గురిసెనత్ వైద్యులు, కడప.




కంతమును వారుచేసి ఉచ్చాస్యమున మహాసర గలి గించును. సౌఖ్యమును పొచ్చించును. రుచిని గలిగించును. స్వర్గమును కట్టముగాను పొచ్చుకొను గలదిగాను జేయును. సాతకులకు, బోధకులకు, మిక్కిలి ఉపయోగము. తాంబూలముతో దీసికొనిన మిక్కిలి ఉచించును. గొంతులలో చల్లగజేయును. అజీర్ణమునకు ఆరవికిని మంచి మందు. చుట్టకాల్చి వెలుతురు ఉపయోగించియున్న ఉచ్చాస్య సముల నువాసన గలిగించును. 3 అజ్జులు వాడుకొని పంపిణీ నొక పాకెట్టు మాత్రము పంపబడినది. అది బహువిధములు రాగలదు. మూడి పాకెట్టు అర్థదా పాకెట్లస్తాపు యాక్రందినానికి పంపిణీ పంపబడినది. ముల్లరు శివు 21 సుంకురామ శివుశివు, మదరాసు.

పచ్చకర్పూరము	వెల	తులం	1-కి	0-2-0
కుంకుమ పువ్వు	"	"	"	2-0-0
గోగోజము	"	"	"	5-8-0
కన్నురి	"	"	"	30-0-0

అయ్యుకొనకని దీని 6, ఇంటికెట్టివిడి, మదిరాసు.



**METHYLOIDS**  
A speedy and reliable cure for gonorrhea. Far superior to injections. Cause no pain or stricture. Promptly check the discharge. Absolutely Safe Convenient to carry-Easy to take. Be sure you get  
**METHYLOIDS**



**Zymole Trokeys**  
TRADE MARK  
REGISTERED  
"Antiseptic Throat Pastilles"  
A novel and harmless treatment for common affections of the Throat and Bronchial Tubes, such as Coughs, Hoarseness, Tickling or Huskiness. Also purify the breath. Ask your Chemist for  
**Zymole Trokeys**



## అమృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లోక ప్రఖ్యాతి మైన మందు.

చర్మవారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు

నొప్పులు, కీళ్ల పోట్లు, పడునాతము, వాపులు,

గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి

అమృతమువంటిది. సువాసనగలిగియుండును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి

లోకలి నొప్పులు పలుతము పోగలవు.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

పంచభావచీటి చూచికొనిన మోక్షము గలుగజే.

అమృతాంజనమునకు సాటివేరు లేదు.

అమృతాంజనము దీపో, 109, ఫెరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, తంబు సెట్టి వీధి, మదరాసు.

## వనోపధి సార్వాపరిల్లా

ఇది శివామండలములో నెత్తురుగడ్డలను మరియు నకల చర్మకోగములను బాగుజేయును. కీళ్లనొప్పులు, పాతవాయువునొప్పులు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని కోగములను దీనివలన నయముగను. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికంటే వలకు పుష్టినిగలిగించును. శస్త్రమునకు పుష్టిపాలి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన పోడనే శరీరములో మెలివిధమైన మార్పు గనుపించును. దీనిని సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుప్టుకుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి కోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లి (తాగు బడు మందు) నాగవల్లిపై లము వైపునకును మందు. ఈమందుకలిపి వెలనోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గకర. ఫనసవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.



గుణమియనిచో

జాము తిరుగ నీయబడును

100 మూత్రాలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

చోట్లపురులు పగయిరా ప్రత్యేకము.

సమృద్ధి మున్ను మందులు యింకను కలవు.

కేటాగు ఉచితముగా పంపబడును.

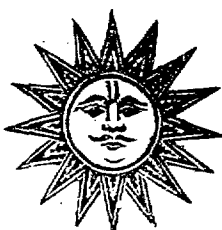
టవరు అండ్ కో.,

(1-12-14)

బొంబాయి, కృష్ణాజల్లా.

## కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు



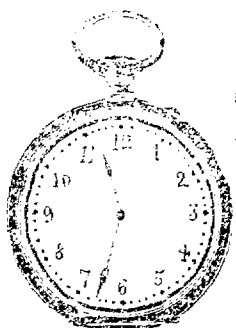
కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మూలార్థ దొరకును. కొనువారు సూర్యమా ర్పును గమనింపుడు. కరస్పాండెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, 21, హమ్మన్ వీధి, బొంబాయి.

మాతనముగా నచ్చి యున్నది.

బిట్ ఆల్ వాచ్.



ప్రసిద్ధమైన యింగ్లీష్ మార్కుగలది శేరుబాండినీకడ పరిశోధించబడినది. తలమీదుననే టీసుకూడా వున్నది. బహుమండలమైనది. మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. దానికారణముచేతనే యెబ్బము మానులేదు. బహుమానములు కన్నా పెడియగముయొక్క పనిని చూచి సంకోచించండి.

సుందరమైన వాచిగొలుసు లేక సుందరమైన నాచి వెళ్ళినమేతము వెల రూ. 2-12-0 మాత్రము.

బి. ఆరు. వెంకటరమణ అండ్ కంపెనీ

నెం. 7. కోపే వెంకటాచలయ్యార్ సెంధు, మద్రాసు

ఋతుసంబంధముగా వ్యాధులలో

“యుటెరోనల్”

లేక స్త్రీలయొక్క ప్రాణమిత్రమును ఉపయోగించును.



దీనివలన ఋతుస్థమయమైన స్త్రీగ మలలగాకుండుటగా, ఎక్కువ యగుటగాని అసలే గాకుండుటగాని నొప్పితో చేరియుండుటగాని, చక్కగ నయము గును. స్త్రీలకు సామాన్యముగ బలము నిచ్చుటగాని, గర్భాశయ సంబంధ మగు వ్యాధుల నాటక పగుచుటగాని “యుటెరోనల్” ప్రాచుర్యము కలెంచు చున్నది.

సీసా 1-కి రూ. 2-4-0.

యుటెరోనల్ కెమికల్ కంపెనీ,

2 లోడురు శత్రువుల రోడ్డు, కలకత్తా.

## సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవికంటి ఒక నమూనా. ఇది మే మన పూర్వీకుల అతిరహస్యపు ఔషధము. దీనివలన కనుగొన గలయున్న రాత్రి పడుదబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానివలన కనపడును. మూత్ర ద్వారములకు సంధించెడి ఆనేక వ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును కుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమును, దేహమునకు బలమును కాంతినిచ్చును. 20 విధములగు మేహములకు మొదలంట వాళ్ళము చేయుటలో సంజీవికంటిది. “సర్వజీవన్” ఇది శ్రీలక్ష్మీ పురుషులు బాలరు వృద్ధులు ఆందలను నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల కృద్ధాప్యము కలిగి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియు కలుగును. వెలదీక్ష 1-కి 2-0-0 పోటీజ ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసరు జి. యస్. నాయుడు, (1-9-15) కలియుగ భీమ.

బంగ్ లు, గుంటూరు జిల్లా.

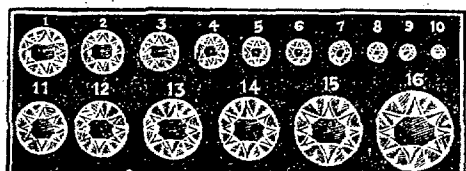
ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ

షరాపు ఎర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.

తండ్రి విలాసము:— “ఉమ్మడియార్”

ఇందుక్రింద కనుపరచివల్ల ఇతర మైనట్టిన్ని బర్మాసైబలకు తగుమైనట్లు ఇమిలీషువ్ కెంపులున్ను వైక్రాంతములు వగైరా కమలములున్ను బేడకాసులు అణాకాసులున్ను బంగారపు నగలున్ను పైరాళ్ళుగల నగలున్ను కావలసినవారు మా కాటలాగులను తేప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు అర్జు పంపుదురని ప్రార్థించు చున్నాము.



మాధుర్యమునకు పూచీపడగలము

స్వచ్ఛమును, సజాతీయమునగు, తెల్ల ఖర్బూజా, నూమిడిపండ్లు, ప్రసిద్ధి కెక్కిన మాలకొన్న పట్టణమందలి “అవుడ్ సీడ్ షాపు” వారివద్ద బజారుధరలకేదొరకును మంచివితనములు దొరకును. అన్ని రకముల మొక్కలు.

సప్లయిచేయబడును. కేటలాగు ఉచితము కావలసినవారు ఇంగ్లీషుభాషలో ఈదిరునామా గల వారికి వ్రాసుకోవడి.—SUPERINTENDENT,

Oudh Seed Stores, Lucknow.

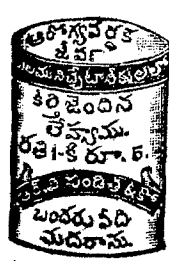
ధరలేక. దే శ హిత ము పోటీజలేదు! ఉచితము! ఆ యు ర్వేదము. ఉచితము!!

ఆంగ్లవైద్యవిషయమందు ఆయుర్వేదపద్ధతులయందు మనగల అనుభవముల్ల సేకరింపబడిన వైద్యరహస్యభరితమైన

వైద్య విద్య

ఆన పుస్తకము కోరువారికి ధరగాని పోటీజగాని లేక ఉచితముగా పంపబడును:—రాగవైద్య నారాయణశేషశర్మ 20 చీసాబజార్, మద్రాసు.

ఆరోగ్యవరకజీవన్.



ఈలేవ్యామున, తప్పక 22 శాఖలు భుజించినవారికి, పట్టులకు కలిగినట్టి కండ్రస్, గుఱుములు నడిచెను నడకను, సింహమునకు కలిగియుండు బలమును కలుగజేయును. చెమర క్తమును కుద్ధి పలికి మంచిన క్తమును అధికరించును. 40 రూపాయలయెత్తు రూ. 0-0-0.

ఆరో. వి. పండిట్ అండ్ కంపెనీ 6, బందరువీధి, మద్రాసు.